

*Zespół ds. Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi
Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji*

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI
KRAJOWEGO PLANU DZIAŁAŃ
PRZECIWKO HANDLOWI LUDŹMI
NA LATA 2022-2024

za rok 2022

Warszawa, marzec 2023 r.

Spis treści

Wstęp	5
Część I.....	6
Koordinacja działań	6
I.1. Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup robotycznych powołanych w ramach Zespołu	6
I.2 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi	6
Część II	7
Działania szkoleniowo-informacyjne.....	7
II.1 Działania edukacyjno-informacyjne poruszające problematykę handlu ludźmi, skierowane do ogółu społeczeństwa, w tym kampanie informacyjne	7
II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów	9
II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację spotkań informacyjnych.....	11
II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi m. in. w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej oraz KWP/KSP, a także podległych im jednostkach organizacyjnych Policji oraz wśród młodzieży szkolnej, jak również organizacja konferencji.....	21
II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce	26
II.6 Wzmocnienie współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi oraz popularyzacji zasad postępowania, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia tego zjawiska.....	26
II.7 Budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową np. poprzez akcję plakatową, spotkania informacyjne	28
II.8 Opracowanie materiałów informacyjnych oraz realizacja spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu procedur należytej staranności w obszarze praw człowieka w biznesie. Działania uwzględnić będą problematykę zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz obowiązków firm w świecie nowych przepisów dotyczących rozwijania procedur należytej staranności w obszarze środowiska i praw człowieka	30
Część III.....	31
Wsparcie i ochrona ofiar	31
III.1 Organizacja i monitorowanie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi”.....	31
III.2 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (<i>National Referral Mechanism</i>) dla ofiar handlu ludźmi – kontynuacja prac	32
III.3 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi i jego wdrożenie – kontynuacja prac	33
III.4 Opracowanie katalogu uprawnień przysługujących ofierze handlu ludźmi i jego tłumaczenie na języki ofiar oraz publikacja – kontynuacja prac.....	33
Część IV.....	33
Ściganie przestępstwa handlu ludźmi	33
IV.1 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej oraz wspólne prowadzenie kontroli	33
IV.2 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi	34

IV.3	Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi oraz jego publikacja – kontynuacja prac.....	35
IV.4	Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej oraz ich wdrożenie – kontynuacja prac.....	35
IV.5	Ewaluacja i ewentualna aktualizacja <i>Algorytmu postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej</i>	35
IV.6	Analiza danych oraz stworzenie ujednoczonego systemu zbierania danych w zakresie realizowanych postępowań o handel ludźmi oraz wyroków sądowych	36
Część V	37
Działania szkoleniowe	37
V.1	Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi.....	37
V.2	Warsztaty szkoleniowe dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji.....	38
V.3	Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z komend miejskich policji/komend rejonowych policji/komend powiatowych policji oraz dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi.....	38
V.4	Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi.....	41
V.5	Warsztaty szkoleniowe poświęcone kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów	41
V.6	Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorowskiej, a także w ramach aplikacji uzupełniających.....	42
V.7	Specjalistyczne szkolenia m. in. dla pracowników pomocy społecznej.....	43
V.8	Specjalistyczne szkolenia dla pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy), policjantów dzielnicowych oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami.....	43
V.9	Warsztaty szkoleniowe nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą.....	45
V.10	Szkolenia dla pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracujących w ośrodkach dla cudzoziemców na temat identyfikacji ofiar handlu ludźmi, prowadzenia wywiadów oraz przeciwdziałania zjawisku pracy przymusowej	45
V.11	Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej	45
Część VI	46
Badania dot. problematyki handlu ludźmi/Ewaluacja działań	46
VI.1	Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce	46
VI.2	Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych	46
VI.3	Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi.....	47
VI.4	Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej.....	47

VI.5	Uwzględnienie problematyki zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi w działaniach na rzecz budowania zdolności do zarządzania tymi zjawiskami w partnerskich państwach trzecich zgodnie z podjętymi przez Polskę zobowiązaniami (Procesy Praski, Budapeszteński, Rabacki, Chartumski, Partnerstwa na rzecz mobilności itp.)	48
VI.6	Analiza problematyki właściwej oceny prawno-karnej przestępstw zmuszania do prostytucji osób małoletnich, nakłaniania ich do prostytucji, czerpania korzyści z uprawiania prostytucji przez osoby małoletnie jak również wykorzystywania w żebractwie osób małoletnich w odniesieniu do handlu ludźmi	48
Część VII	49
Zmiany legislacyjne	49
VII.1	Zakończenie prac analitycznych nad potrzebą wprowadzenia do Kodeksu karnego definicji pracy przymusowej lub odrębnego przestępstwa doprowadzenia do wykonywania takiej pracy, a w razie potwierdzenia takiej potrzeby – kontynuacja prac nad projektem przepisów nowelizujących Kodeks karny w zakresie tego zjawiska	49
VII.2	Analiza potrzeby stworzenia ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi	49
FINANSOWANIE	49

Wstęp

Niniejsze sprawozdanie zostało przygotowane przez Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi działający w Departamencie Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, w oparciu zarówno o informacje własne, jak również przekazane przez podmioty wchodzące w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz przez instytucje reprezentujące Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Celem niniejszego sprawozdania jest kompleksowe przedstawienie przewidzianych w Krajowym Planie Działań na lata 2022-2024 i zrealizowanych w 2022 r. zadań. Z uwagi na szeroki zakres oraz ilość podejmowanych w kontekście handlu ludźmi działań, a także liczbę zaangażowanych podmiotów, w niniejszym sprawozdaniu w poszczególnych sekcjach wykazano jedynie wybrane przykłady.

W dniu 27 lipca 2022 r. w ramach struktury Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wyodrębniono Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, który stanowi odrębną komórkę organizacyjną podlegającą bezpośrednio Zastępcy Dyrektora Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji. Rozwiązanie to miało na celu skrócenie procesu decyzyjnego w obszarze przeciwdziałania handlowi ludźmi, uelastycznienie procesu zarządzania, a także zwiększenie efektywności realizowanych zadań. Wyodrębnienie Zespołu ze struktury Departamentu usprawnia również komunikację z instytucjami międzynarodowymi i krajowymi zajmującymi się tą problematyką.

Niewątpliwie podkreślić należy, że inwazja Rosji na Ukrainę oraz związany z tym napływ uchodźców w widocznym stopniu wpłynęły na kierunek i zakres podejmowanych przez zaangażowane na rzecz walki z handlem ludźmi podmioty działań. W pewnych obszarach dostrzec można ich intensyfikację (m.in. działania prewencyjne, wsparcie i ochrona ofiar), w innych prace zostały ograniczone lub wstrzymane (prace analityczne, legislacyjne). Niemniej jednak, ze sprawozdań nadesłanych przez zaangażowane podmioty wynika, że prace na rzecz przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz ochrony ofiar były prowadzone z pełnym zaangażowaniem, zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym jak i centralnym, a podejmowane działanie niejednokrotnie wychodziły poza zakres KPD.

Część I

Koordinacja działań

I.1. Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup roboczych powołanych w ramach Zespołu

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z członkami Zespołu.

Termin: 2022 r.

Miernik: 9 zorganizowanych spotkań / 173 uczestników.

W dniu 17 października 2022 r. odbyło się w formie hybrydowej **V posiedzenie Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi**. W spotkaniu udział wzięło łącznie **87 osób** (36 uczestników w siedzibie MSWiA i 51 uczestników za pośrednictwem aplikacji *MS Teams*). W posiedzeniu udział wzięli także przedstawiciele Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Ponadto, w 2022 r. odbyły się spotkania następujących grup roboczych:

- 1 spotkanie **stałej grupy roboczej ds. monitorowania realizacji Krajowego Planu Działań** (29 listopada – 11 uczestników).
- 5 spotkań **stałej grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi** (10 lutego, wideokonferencja – 11 uczestników, 8 marca, wideokonferencja – 14 uczestników, 6 lipca, spotkanie bezpośrednie – 14 uczestników, 31 sierpnia, wideokonferencja, 12 uczestników, 15 listopada, spotkanie bezpośrednie – 8 uczestników).
- 1 spotkanie **grupy roboczej ad hoc ds. podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania** (11 stycznia, wideokonferencja – 16 uczestników); spotkanie dotyczyło ostatecznej korekty tekstu. Z końcem stycznia 2022 r. zakończono prace nad podręcznikiem. Proces wydawniczy trwał do lipca 2022 r. Podręcznik został ostatecznie opublikowany w sierpniu 2022 r. i jest dostępny online pod linkiem: <https://www.gov.pl/attachment/dc41a856-3f04-4540-ab53-1c40731699ae>; wersja papierowa egzemplarza zaliczkowego w ilości 300 sztuk została rozdyskrebowana w instytucjach autorów. Spotkanie **grupy roboczej ad hoc ds. opracowania wytycznych dla inspektorów pracy** w 2022 r. nie odbyło się, gdyż prace nad stworzeniem w/wym. wytycznych zakończono w grudniu 2021r.

I.2 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: 1 **posiedzenie** Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi / 19 uczestników; 19 pozostałych spotkań.

W dniu **28 marca 2022 r.** odbyło się w formie zdalnej jedyne w 2022 roku **posiedzenie członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi**, w którym udział wzięło łącznie **19 osób**.

Niemniej jednak współpraca na poziomie roboczym pomiędzy MSWiA a wojewódzkimi zespołami była kontynuowana m.in. poprzez wymianę informacji oraz przekazywanie materiałów informacyjno-promocyjnych, które były w sposób celowy i racjonalny wykorzystywane przy realizacji działań w poszczególnych województwach.

Ponadto, poszczególne Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi zorganizowały w 2022 r. we własnym zakresie następujące spotkania:

Dolnośląski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 3 posiedzenia (16 marca, 20 czerwca, 7 listopada);

Kujawsko-Pomorski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (22 czerwca);

Lubuski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (10 czerwca);

Łódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (21 marca);

Małopolski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (17 marca);

Mazowiecki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (30 marca, 15 listopada);

Opolski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (22 listopada);

Podkarpacki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (3 czerwca, 9 grudnia);

Podlaski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (17 października);

Pomorski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (18 maja, 5 października);

Śląski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (12 kwietnia);

Świętokrzyski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (6 kwietnia, 16 grudnia);

Warmińsko-Mazurski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (3 października);

Wielkopolski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (31 maja, 18 października).

Poza wyżej wymienionymi posiedzeniami, zarówno całe Zespoły Wojewódzkie jak i poszczególni ich członkowie przez cały rok spotykali się i aktywnie uczestniczyli w wielu działaniach i wydarzeniach, zarówno w charakterze prelegentów, ekspertów jak i współorganizatorów.

Część II

Działania szkoleniowo-informacyjne

II.1 Działania edukacyjno-informacyjne poruszające problematykę handlu ludźmi, skierowane do ogółu społeczeństwa, w tym kampanie informacyjne

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z zainteresowanymi instytucjami/organizacjami.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba zorganizowanych wydarzeń/kampanii/ z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji** wraz ze **Strażą Graniczną** uczestniczyło w kampanii informacyjnej, polegającej na dystrybucji ulotek i plakatów ostrzegających przed zagrożeniem związanym z handlem ludźmi oraz zawierających numery alarmowe oraz kontakty, pod którymi można uzyskać wsparcie. Dokonano dystrybucji ok. 550 tys. ulotek na terenie całej Polski ze szczególnym uwzględnieniem terenów newralgicznych w rejonie granicy polsko-ukraińskiej.

Ponadto, w dalszym ciągu na terenie różnych województw eksponowana była **wystawa mobilna pn. „Oblicza handlu ludźmi”** autorstwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, m.in. w delegaturach urzędów wojewódzkich, na terenie Komend Policji, szkół, powiatowych centrach pomocy rodzinie, portach lotniczych.

Funkcjonariusze policji na terenie wszystkich województw na bieżąco realizowali działania edukacyjno-informacyjne, do których należała m.in. **dystrybucja plakatów i ulotek** podczas pikników rodzinnych, festynów i innych wydarzeń, **udzielanie porad, rozmowy** z mieszkańcami, uchodźcami i wolontariuszami. Ponadto **na stronach internetowych** jednostek policji umieszczane były informacje dot. zagrożenia handlu ludźmi wraz z telefonami pod którymi można uzyskać pomoc, a także banery przekierowujące na stronę www.handelludzmi.eu.

Jednostki policji przeprowadziły następującą liczbę spotkań dla wskazanej liczby osób: KWP Gorzów Wlkp. 59 kampanii informacyjnych i 79 festynów, KWP Katowice 122 wydarzenia, w tym 8 kampanii, KWP Lublin 316 spotkań, dla **8 664 osób**, KWP Łódź 148 działań edukacyjno-informacyjnych dla **602 osób**, KWP Opole 76 spotkań, **2 086 osób**, KWP Poznań 423 wydarzenia, KWP Radom 24 wydarzenia/kampanie, KWP Rzeszów 31 wydarzeń, w tym 3 kampanie, KWP Szczecin 15 przedsięwzięć dla **11 500 osób**, KWP Wrocław 290 działań oraz 55 kampanii informacyjnych.

Poza opisanymi powyżej działaniami edukacyjno-informacyjnymi, jednostki organizacyjne Policji zrealizowały miedzy innymi następujące działania:

- o Funkcjonariusze Wydziału Prewencji **Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku** 5 października 2022 r. przeprowadzili spotkanie informacyjne dla **30 dyrektorów placówek** opiekuńczo-wychowawczych, nt. handlu ludźmi w aspekcie **małoletnich obywateli** Ukrainy, przebywających na terenie województwa pomorskiego.
- o **W kwietniu i maju 2022 r. Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach** przy współpracy z **Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim** przeprowadziła **konkurs** wśród szkół ponadpodstawowych z terenu województwa świętokrzyskiego na wykonanie **prezentacji multimedialnej odnoszącej się do tematu: „Handel Ludźmi jak nie dać się sprzedać”**.
- o Na terenie powiatu jędrzejowskiego w ramach **VII Powiatowej Kampanii Przeciwdziałania Handlu Ludźmi**, policjanci z **Komendy Powiatowej Policji w Jędrzejowie** przeprowadzili **akcję edukacyjno-informacyjną** dotyczącą problematyki handlu ludźmi poprzez dystrybucję plakatów, ulotek i ogłoszeń w instytucjach oraz zamieszczając informacje na stronach internetowych lokalnych mediów.
- o **22 listopada 2022 r. kieleccy policjanci** wspólnie z **Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. W. Gombrowicza w Kielcach** zorganizowali **zajęcia edukacyjne** na temat „*Czym jest handel ludźmi i jak się przed nim ustrzec?*”.
- o **Funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Opatowie** na antenie lokalnego **Radia Opatów**, zrealizowali **3 audycje na temat handlu ludźmi**, które zostały wyemitowane dla społeczności całego powiatu opatowskiego.

Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi regularnie organizowały wydarzenia adresowane do ogółu społeczeństwa lub do konkretnych grup zawodowych i społecznych. Poniżej znajdują się wybrane przykłady:

- 18 listopada 2022 r. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach zorganizowano Seminarium pod patronatem Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, podsumowującego działania służb mundurowych i podmiotów pozarządowych w zakresie zwalczania przestępczości związanej z handlem ludźmi na terenie województwa śląskiego. Podczas seminarium prelegenci przedstawili temat dotyczący masowego napływu cudzoziemców i ich integracji. W seminarium udział wzięli członkowie Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz licznie przybyli zaproszeni goście: przedstawiciele patrona Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, przedstawiciele MSWiA, Komendy Głównej Policji, samorządów, Szefowie Komend Wojewódzkich i Miejskich Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Śląskiego Oddziału Straży Granicznej, Caritasu, Portu Lotniczego w Pyrzowicach.
- w okresie od **17 do 23 października 2022 r.** w **TVP 3** emitowany był **krótki spot planszowy** dotyczący przeciwdziałania handlowi ludźmi. Kampania została zorganizowana w ramach działań informacyjno-edukacyjnych (kampanii informacyjnej) projektu nr 5/8-2017/OG-FAMI pn. „**Łódzkie wspiera integrację cudzoziemców**”.
- **Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego** w Warszawie udzielił wsparcia **Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada** w zorganizowaniu na terenie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie **konferencji** dotyczącej ofiar handlu

ludźmi pn. "*Helping stakeholders use data to better understand and address human trafficking*". Organizatorem spotkania była Rada Państw Morza Bałtyckiego w ramach wspólnego projektu badawczego Rady Państw Morza Bałtyckiego, La Strady International (LSI) i firmy Trilateral Research. Konferencja odbyła się w dn. 9-10 marca 2022 r., liczba uczestników (stacjonarnie oraz on-line) ok. **25 osób**. Udział wzięli przedstawiciele m.in. organizacji pozarządowych (członkowskie LSI) oraz badacze z Trilateral Research.

- w kwietniu **Mazowiecki Urząd Wojewódzki** współorganizował z **Kuratorium Oświaty** szkolenie *on-line* pn. „*Zjawisko handlu ludźmi i pracy przymusowej – edukacyjny wymiar szkoły*” skierowane do pracowników Kuratorium Oświaty w Warszawie oraz dyrektorów i nauczycieli szkół. Szkolenie odbyło się w formie webinarium. Udział w wydarzeniu wzięło ok. **460 osób**. Wygłoszono poniższe wystąpienia: System walki z handlem ludźmi w Polsce – przedstawiciel Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA; Blaski i cienie emigracji zarobkowej – Wiceprezesa Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada; Praktyczne aspekty zwalczania i zapobiegania handlu ludźmi przez Straż Graniczną – Przedstawiciel Straży Granicznej.
- **Kuratorium Oświaty w Warszawie** opracowało formularz *on-line* w celu otrzymania informacji zwrotnej ze szkół województwa mazowieckiego odnośnie prowadzonych w 2022 r. działań szkoleniowo-informacyjnych wśród młodzieży szkolnej na temat zjawiska handlu ludźmi. Formularz przekazano do szkół województwa mazowieckiego w drugiej dekadzie grudnia 2022 r. Wypełniło go 376 szkół. Z zebranych danych wynika, że ogółem w 2022 r. odbyło się 852 spotkań informacyjnych (tj. w 21 szkołach branżowych I stopnia, w 96 liceach ogólnokształcących, w 595 szkołach podstawowych oraz w 140 technikach).
- **Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie** przeprowadził **kampanię informacyjną** dla osób młodych „*Jobs for young people – Praca dla młodych*”, realizowaną przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz sieć EURES, w ramach Europejskiego Roku Młodzieży.

Zadania realizowane były również przez organizacje pozarządowe, m.in. **Fundację Light House**, która w 2022 r. przeprowadziła następujące działania:

- nagrała **4 spoty informacyjne**, przedstawiające różne formy handlu ludźmi na przykładzie prawdziwych historii ofiar. Łączny zasięg w mediach społecznościowych: prawie **40 tyś. Wyświetleń**;
- zorganizowała **3 konferencje** uświadamiające – łączny udział **120 osób**;
- udzieliła **6 wywiadów**, zasięg: ponad **1 mln wyświetleń**;
- przeprowadziła **kampanię plakatu – ulotkową** w związku z kryzysem uchodźczym na granicy polsko-ukraińskiej. Fundacja wydrukowała i rozpowszechniła we współpracy z wszystkimi Zespołami Wojewódzkimi oraz Strażą Graniczną **2 500 plakatów** ostrzegających oraz **45 000 ulotek**. Akcji plakatu towarzyszyło bieżące relacjonowanie o działaniach w mediach społecznościowych, o łącznym zasięgu **12 191 osób**, przy udostępnieniu **15 videorelacji**.

II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz zainteresowanymi instytucjami/organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2022 r.

Miernik: MSWiA: 750 000 ulotek.

Działania **MSWiA** w zakresie opracowania i dystrybucji materiałów informacyjnych nt. zagadnienia handlu ludźmi obejmowały:

- wydruk 500 000 ulotek „*Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi*” w języku ukraińskim i angielskim – działanie zainicjowane w marcu 2022 r. przez Biuro Prezydyjne Komendy Głównej Straży Granicznej, które wspólnie z Departamentem Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA opracowało merytorycznie i graficznie ulotkę skierowaną do obywateli Ukrainy przekraczających granicę polsko-ukraińską;

- wydruk 250 000 ulotek w języku hiszpańskim;
- dystrybucję powyższych materiałów do wszystkich województw.

Ponadto, **Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji** opracowało i wydrukowało dla każdej KWP/KSP po **15 000 sztuk** broszury informacyjno–edukacyjnej w języku polskim i ukraińskim „**Czy wiesz, że**” i „**Zachowaj czujność i ostrożność**”, które były dystrybuowane przez podległe jednostki na terenie całego kraju, w miejscach, w których mogą znaleźć się potencjalne ofiary handlu ludźmi, m.in. na stacjach kolejowych, dworcach autobusowych, stacjach benzynowych, galeriach handlowych, lotniskach, szkołach.

Oprócz tego **Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji** opracowało **spot w czterech wersjach językowych** (polski, angielski, ukraiński oraz rumuński) skierowanego do osób w wieku 16-45 lat planujących wyjazd poza granice kraju, zwłaszcza do uczniów ostatnich klas szkół zawodowych/technicznych/średnich, studentów, osób bezrobotnych i znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej oraz osób. **Pierwsza emisja** spotu odbyła się **18 października 2022 r.** na stronie Komendy Głównej Policji oraz jednostek podległych. Emisja internetowa odbywała się na platformach internetowych grupy Interia.pl i **trwała do 20 grudnia 2022 r.** **Spot wyświetlono 5 507 116 razy**, w tym 4 042 057 razy użytkownik obejrzał materiał do końca. Powyższe działania realizowane były w ramach ogólnopolskiego projektu pn. „**Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego**” realizowanego w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Powyższe działanie realizowała również **Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach**, która w ramach kampanii „**Safe in Poland, Mamą Tato, Tutaj jestem**” opracowała **5 000 broszur** edukacyjno-informacyjnych, **5 000 kart ICE**, **spot profilaktyczny w trzech językach**, **2 000 opasek na rękę**, **400 szt. czapek z daszkiem**, a także **3 000 ulotek informacyjnych**. Łącznie do dystrybucji przekazano **15 401 szt. materiałów**.

Z inicjatywy **Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach** przy współpracy **Wojewody Świętokrzyskiego i Stowarzyszenia Aktywności Zawodowej „PASSA”** przeprowadzono **kampanię** informacyjno–edukacyjną w ramach której prezentowano spot pn. „**Nie daj się sprzedać**”. Spot zamieszczono m.in. na stronach jednostek organizacyjnych Policji, w lokalnych kinach, środkach transportu publicznego oraz instytucjach użyteczności publicznej. **Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie** opracowała prezentację multimedialną dot. problematyki handlu ludźmi, którą zaprezentowano w szkołach.

Fundacja Light House wydała w nakładzie **10 tys egzemplarzy książkę edukacyjną** dla młodzieży i dorosłych pt.: „**Milczenie jest złotem – prawda o handlu ludźmi**”. Książka ta jest również dostępna w formie pdf do pobrania bezpłatnie ze strony internetowej Fundacji.

Ponadto, w ramach Projektu nr 5/8-2017/OG-FAMI pn. „**Łódzkie wspiera integrację cudzoziemców**”, współfinansowanego ze środków Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, w I kwartale 2022 r. został opublikowany informator w zakresie profilaktyki i zagrożeń przestępstwem handlu ludźmi. W ramach ww. działania opracowano i wydrukowano **1 500 egzemplarzy specjalnego informatora**, w którym zawarte zostały informacje dotyczące problematyki handlu ludźmi. Informator został rozpowszechniony wśród klientów Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, szczególnie Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, jak również za pośrednictwem instytucji publicznych, organów ścigania i organizacji pozarządowych współpracujących w ramach Wojewódzkiego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Ponadto, w ramach powyższego projektu, w dniach 25-26 maja 2022 r. **13 pracowników** jednostek z terenu województwa łódzkiego uczestniczyło w szkoleniu on-line „**Udzielanie pomocy osobom będącym ofiarami handlu ludźmi**”.

Biuro Współpracy Międzynarodowej Urzędu m.st. Warszawy przygotowało informator dla obywateli Ukrainy, przybyłych do Warszawy po 24 lutego 2022 r. Materiał zawierał informacje dotyczące m.in. handlu ludźmi oraz kontaktu z podmiotami, które mogą udzielić wsparcia w tym zakresie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie opracowało i wydrukowało ulotki informacyjne dot. handlu ludźmi i udostępniło je uczniom i nauczycielom w środowisku lokalnym: I Liceum Ogólnokształcące im Adama Mickiewicza w Kolnie, Zespół Szkół Technicznych w Kolnie, Ochotniczy Hufiec Pracy w Kolnie, Bursa Szkolna w Kolnie.

II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację spotkań informacyjnych

Odpowiedzialni za realizację: Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a szczególnie przedstawiciele kuratoriów, służby porządku publicznego, okręgowe inspektoraty pracy, wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba odbytych spotkań/liczba uczestników spotkań – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

Członkowie Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przez cały rok na bieżąco realizowali zadania mające na celu propagowanie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi poprzez m.in. **dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych** w postaci plakatów, komiksów, ulotek, broszur, **algorytmów**; **rozpowszechnianie filmów** dotyczących zjawiska handlu ludźmi w celu ich projekcji na zajęciach z młodzieżą. Wśród działań wymienić można m.in.:

- organizację **III edycji konkursu plastycznego pod hasłem: „Stop obojętności! #reaguj”**, skierowanego do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych i ponadpodstawowych terenu **województwa śląskiego**; Celem konkursu było zwrócenie uwagi społeczności szkolnej na konieczność walki z obojętnością, wzmocnienie postaw empatycznych, pomoc w integracji i nawiązywaniu przyjaznych kontaktów z rówieśnikami, a także poszerzenie wiedzy o zjawisku handlu ludźmi, szczególnie w kontekście masowej fali migracyjnej. Na konkurs wpłynęło 350 prac plastycznych. 27 maja 2022 r. zorganizowano uroczyste wręczenie nagród laureatom i wyróżnionym uczniom konkursu. Gala wręczenia nagród odbyła się w Westybulu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, i zgromadziła licznych gości: wyróżnionych uczniów wraz z nauczycielami, członków Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, m.in. przedstawiciele Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Szefów Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu, Śląskiej Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, członków Komisji Konkursowej.

- przeprowadzenie szkolenia z zakresu handlu ludźmi przez eksperta małopolskiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Liceum Ogólnokształcącym w Skawinie (**140 uczestników**) oraz w Zespole Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie (120 uczestników).

- 10 czerwca 2022 r. przedstawiciele **pomorskiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** w ramach **VII Pomorskich Dni Otwartych** dla klas o profilu policyjnym poprowadzili blok szkoleniowy dotyczący zagadnień związanych z identyfikacją i zapobieganiem zjawisku handlu ludźmi. Uczestnikami szkolenia było ok. **800 uczniów** szkół ponadpodstawowych.

Również, kuratorzy oświaty zwracali się do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z apelem o uwzględnienie w ramach godzin wychowawczych tematyki zagrożeń i niebezpieczeństw związanych z handlem ludźmi i nieostrożnym podejmowaniem aktywności za granicą.

Ponadto, poszczególne jednostki Policji zrealizowały w ramach działania II.3 szereg przedsięwzięć, spośród których można wymienić m.in.:

- **KWP Białystok (miernik: 263 spotkania / 7 224 uczestników spotkań)**
 - 20 stycznia 2022 r. na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Łomży zorganizowano spotkanie z podopiecznymi Fundacji Aktywni w Pracy dot. problematyki bezpiecznych wyjazdów za granicę,
 - w marcu i lipcu 2022 r., na terenie działania KPP w Bielsku Podlaskim, zorganizowano 2 spotkania pn.: „*Twoje prawa w Polsce*” z uchodźcami przybywającymi z Ukrainy, we współpracy ze Stowarzyszeniem Ojcowizna Ziemi Bielskiej oraz Związkiem Ukraińców Podlasia w Bielsku Podlaskim. W spotkaniach udział wzięły 42 osoby,
 - w czerwcu i w listopadzie 2022 r., na terenie działania KMP w Łomży, zorganizowano 9 warsztatów z uczniami klas maturalnych, wspólnie z SANEPID-em, Strażą Miejską w Łomży oraz Grupą Ratowniczą Nadzieja. Odbiorcami powyższych warsztatów było 320 uczniów oraz 12. pedagogów,
 - w październiku 2022 r. na terenie działania KPP w Kolnie przeprowadzono szkolenie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie nt. zagrożeń

- związanych z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych. Odbiorcami ww. szkolenia było 26 osób,
- w pierwszej połowie października 2022 r. na terenie działania KPP w Sokółce przeprowadzono warsztaty pn. „Praktyki w Policji”, polegające na odegraniu scenki – pytań rekrutacyjnych przy przyjmowaniu na praktyki zawodowe, na przykładzie fałszywych ogłoszeń o pracę. Odbiorcami warsztatów było 150 uczniów szkół ponadpodstawowych,
 - w październiku 2022 r. na terenie KPP w Hajnówce przeprowadzono 13 warsztatów profilaktycznych dot. profilaktyki zaginięć skierowanych do przedszkolaków oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych z terenu miasta Hajnówka i powiatu hajnowskiego. Odbiorcami ww. warsztatów było 221 osób,
 - 2 grudnia 2022 r., w ramach Międzynarodowego Dnia Zniesienia Niewolnictwa, na terenie działania KMP w Łomży przeprowadzono 4 spotkania, których uczestnikami było 240 osób,
 - 12 grudnia 2022 r., w ramach Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka, na terenie działania KMP w Łomży zorganizowano 8 spotkań, w których uczestniczyło 310 młodych osób oraz 21 pedagogów.
- **KWP Bydgoszcz (miernik: 695 spotkań / 15 467 uczestników spotkań)**
 - KMP w Toruniu zorganizowała dwie akcje mające na celu upowszechnienie wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi wśród osób poszukujących pracy:
 - akcję pn. „Dzień Otwarty” zorganizowaną przez Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia, skierowaną do uczniów szkół średnich, podczas której odbyło się 12 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 655 uczniów oraz 24 pedagogów,
 - akcję pn. „Toruńskie Dni Kariery” zorganizowaną w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości przez Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia oraz Centrum Wsparcia Biznesu w Toruniu pod patronatem Prezydenta Miasta Torunia, skierowanej do uczniów, osób bezrobotnych oraz tych, którzy chcą zmienić swoją obecną ścieżkę kariery zawodowej – w akcji uczestniczyło łącznie 1 300 uczniów, 30 pedagogów oraz 200 osób dorosłych,
 - KPP Brodnica wraz z Dyrekcją Szkoły Podstawowej w Nieżywieciu i Urzędem Gminy Bobrowo zorganizowała konkurs profilaktyczny pt. „Groźne Oblicza Handlu Ludźmi” – którego celem była popularyzacja wśród młodzieży szkolnej wiedzy o problematyce handlu ludźmi oraz kształtowanie świadomości na temat zagrożeń związanych z poszukiwaniem pracy za granicą,
 - KPP Inowrocław przygotowała konkurs pod nazwą „Prawa człowieka i co o nich wiem” dotyczące między innymi problematyki handlu ludźmi,
 - KMP Grudziądz wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Grudziądzu przygotowała spotkanie dla 30 osób poszukujących pracę,
 - KPP Aleksandrów Kujawski przygotowała konkurs dla szkół średnich „Stop przestępstwom z nienawiści i handlu ludźmi” oraz turniej piłki siatkowej pn. „Razem sobie równi”, w którym udział wzięło 50 osób,
 - Podczas wyżej wymienionych spotkań funkcjonariusze garnizonu kujawsko-pomorskiego dystrybuowali materiały informacyjne na temat zjawiska handlu ludźmi,
 - **KWP Gdańsk (miernik: 513 spotkań / 10 206 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r. funkcjonariusze KWP w Gdańsku oraz komend miejskich i powiatowych Policji przeprowadzili 418 spotkań edukacyjno-informacyjnych na temat handlu ludźmi, adresowanych do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych, uczniów szkół ponadpodstawowych oraz grona pedagogicznego, w których wzięło udział 8 036 osób. Ww. funkcjonariusze przeprowadzili również 94 spotkania informacyjne adresowane do mieszkańców i turystów, w których uczestniczyło 1 430 osób,
 - 10 czerwca 2022 r. KWP w Gdańsku zorganizowała VII Pomorski Dzień Otwarty dla Klas o Profilu Policyjnym, w którym wzięło udział 740 uczniów. Podczas tego przedsięwzięcia funkcjonariusze przeprowadzili działania edukacyjno-profilaktyczne, wykorzystując przy tym komiksy oraz ulotki informacyjne nt. handlu ludźmi.
 - **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 631 spotkań / 15 261 uczestników spotkań)**
 - KWP w Gorzowie Wlkp. w 2022 r. zrealizowała XIV edycję projektu profilaktycznego pn. „Zapobieganie handlowi ludźmi”. Celem działań było ograniczenie zjawiska handlu ludźmi na terenie województwa lubuskiego, kształtowanie świadomości wiktymologicznej młodzieży oraz ochrona mieszkańców woj. lubuskiego przed stanieniem się ofiarą handlu ludźmi. Projekt

realizowany był przez KWP w Gorzowie Wlkp. oraz wszystkie KPP/KMP woj. lubuskiego w okresie od 28 kwietnia do 4 lipca 2022 r. Od początku realizacji projektu o płynących zagrożeniach i pułapkach czekających na młodych ludzi, dowiedziało się już ponad 45 000 uczniów, podczas ponad 2 200 tys. spotkań profilaktycznych przeprowadzonych przez policjantów województwa lubuskiego,

- lubuscy policjanci, w maju 2022 r. nawiązali kontakt z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych w celu przedstawienia propozycji spotkań profilaktycznych i ustalenia harmonogramu spotkań z młodzieżą. W maju i w czerwcu 2022 r. policjanci ds. profilaktyki społecznej przeprowadzili spotkania z młodzieżą, podczas których rozpowszechniali materiały informacyjno-edukacyjne z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi tj. komiksy, ulotki, spoty i filmy. Ponadto, od maja do czerwca 2022 r., mundurowi promowali projekt profilaktyczny w lokalnych i ogólnopolskich środkach masowego przekazu. W sumie zajęcia odbyły się w 80 szkołach, w których przeprowadzono 212 spotkań z 5 407 uczniami szkół branżowych, liceów, techników i szkół podstawowych.
- **KWP Katowice (miernik: 261 spotkań / 14 597 uczestników spotkań)**
- **KWP Kielce (miernik: 214 spotkań / 7 255 uczestników spotkań)**
- **KWP Kraków (miernik 917 spotkań / 24 706 uczestników spotkań)**
 - małopolscy policjanci na bieżąco przeprowadzali spotkania we wszystkich typach placówek oświatowych. Działania profilaktyczne w obszarze zapobiegania zjawisku handlu ludźmi podzielone były na dwa poziomy w zależności od podejścia do tematu, które z kolei było uzależnione od wieku odbiorców. W przypadku młodszych dzieci, główny nacisk kładziony był na zagrożenia wynikające z kontaktów z osobami nieznanymi, przyjmowaniem prezentów od takich osób czy też nawiązywaniem znajomości w sieci internetowej. Starsi również byli uwrażliwiani na kwestie kontaktów z przypadkowymi osobami poznanymi przez Internet, a także zagrożenia wynikające z wakacyjnych wyjazdów do pracy za granicą, pracą niewolniczą czy też werbowaniem do prostytucji,
 - jednostki organizacyjne Policji województwa małopolskiego w 2022 r. zorganizowały 917 spotkań informacyjnych, w których łącznie wzięło udział 24 706 osób (m.in. uczniowie w tym uczniowie biorący udział w programie Erasmus +, nauczyciele, pedagodzy, rodzice i opiekunowie prawni uczniów, pracownicy socjalni i petenci ośrodków pomocy społecznej, społeczności lokalne). Podczas spotkań, dystrybuowane były materiały informacyjne, edukacyjne i prewencyjne.
- **KWP Lublin (miernik: 226 spotkań / 5 851 uczestników spotkań)**
 - przeprowadzono spotkania edukacyjno-informacyjne w szkołach z uczniami, gronem pedagogicznym, dyrekcją, spotkania z pracownikami powiatowych urzędów pracy i przedstawicielami samorządów,
 - zorganizowano spotkanie informacyjno-warsztatowe dla uczniów szkół średnich na terenie powiatu świdnickiego,
 - nawiązano współpracę z Fundacją Czas Wolności.
- **KWP Łódź (miernik: 2 161 spotkań / 11 722 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r., na terenie województwa łódzkiego zorganizowano 2 161 spotkań, w których wzięło udział 11 722 uczestników. Podczas wymienionych spotkań funkcjonariusze Policji budowali świadomość zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową oraz dystrybuowali materiały informacyjne na temat zjawiska handlu ludźmi.
- **KWP Olsztyn (miernik: 195 spotkań / 4 783 uczestników spotkań)**
 - w ramach realizacji projektu partnerskiego pn. „POWER ON” realizowanego przez KWP w Olsztynie wraz z KWP w Gdańsku, KWP w Szczecinie oraz Szkołą Policji w Pile funkcjonariusze z podległych jednostek realizowali spotkania dedykowane uczniom szkół podstawowych nt. szeroko rozumianego pojęcia handlu ludźmi. W ramach ww. projektu dla uczestników spotkań zostały przekazane materiały edukacyjne i gadżety promocyjne. Liczba odbytych spotkań – 108/liczba uczestników spotkań – 1 492,
 - w ramach projektu KGP pn. „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego” podczas spotkań z młodzieżą, a także pedagogami oraz mieszkańcami policjanci prowadzili działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zasad bezpiecznego wyjazdu

za granicę, podejmowaniem pracy. Podczas spotkań funkcjonariusze rozdysponowali broszury informacyjno-edukacyjne, które zostały wykorzystane i dystrybuowane na terenie jednostek organizacyjnych Policji w okresie tegorocznych wakacji m.in. podczas organizowanych pikników rodzinnych. Ponadto przedmiotowe broszury dostarczono do miejsc publicznych najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców, takich jak Urząd Miasta, Urząd Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej,

- KMP Olsztyn przeprowadziła 3 spotkania z uczniami dwóch szkół ponadpodstawowych w Olsztynie dot. odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz przeciwdziałaniu zjawisku handlu ludźmi, w których uczestniczyło łącznie 177 uczniów wraz z nauczycielami,
 - KPP w Działdowie w okresie wakacyjnym zamieściła informacje i przestrogi dla wyjeżdżających za granicę w celach zarobkowych i turystycznych dot. handlu ludźmi, a także przekazała komunikat do lokalnych mediów w tym zakresie. Ogółem przeprowadzono 6 spotkań z młodzieżą szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w których uczestniczyło łącznie 251 osób,
 - policjanci KMP w Elblągu zorganizowali 2 spotkania z dziewczętami z Bursy Szkolnej przy Zespole Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących oraz w Bursie Szkolnej nr 4 w Elblągu, w których udział wzięło 37 osób. Podczas ww. spotkań wyjaśniono zagadnienie handlu ludźmi, zaprezentowano spot społeczny w obszarze zjawiska handlu ludźmi, przede wszystkim wyzysku pracowniczego, który został przygotowany w ramach projektu „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego” oraz przekazano ulotki,
 - policjanci z KPP w Szczytnie, w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi, realizowali działania informacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa. Spotkania policjantów odbywały się z młodzieżą szkolną, uczniami klas VI-VIII szkół podstawowych oraz młodzieżą ze szkół średnich, jak również z rodzicami uczniów. Profilaktycy docierali z przedmiotowymi treściami do młodzieży również za pośrednictwem Internetu w trakcie trwania lekcji online. Podczas ww. spotkań policjanci omówili główne aspekty związane z handlem ludźmi, między innymi metody pozyskiwania osób, formy handlu, skalę tego zjawiska oraz metody niwelowania i unikania zagrożeń. Ponadto, zaprezentowano tematykę związaną z prawami ofiar handlu ludźmi oraz metody zwalczania tego zjawiska. Na spotkaniach przekazywane były ulotki z informacjami na temat poruszanego zagadnienia. W przypadku lekcji online, ulotki, przekazywane były nauczycielom i pedagogom, którzy następnie udostępniali je uczniom, nie tylko tym biorącym udział w spotkaniach. Ulotki przekazano również do bibliotek szkolnych, aby mogły dotrzeć do większej liczbie osób.
- **KWP Opolo (miernik 418 spotkań / 8 663 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r. w placówkach oświatowych odbyło się 274 spotkań, przy udziale 8 103 osób. Zajęcia miały na ogół charakter dyskusyjny, aktywizujący w zakresie problematyki omawianego tematu, wskazując jednocześnie na aktualne zagrożenia oraz grupy ryzyka. W trakcie spotkań w przedmiotowej tematyce poruszane były kwestie dotyczące m.in.: mechanizmów stosowanych przez osoby trudniące się handlem ludźmi oraz informacje o przestępstwach towarzyszących temu zjawisku, tj. temat prostytucji i wykorzystania seksualnego. Z uczestnikami spotkań poruszane były także kwestie poszukiwania pracy, wnikliwego sprawdzania zamieszczanych ofert pracy, m.in. na portalach społecznościowych oraz spędzania czasu wolnego przez młode osoby przebywające poza granicami kraju. Słuchaczy informowano o istniejących możliwościach uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia realnego zagrożenia z punktu widzenia ofiary oraz informację o placówkach pomocowych. W trakcie przeprowadzanych działań funkcjonariusze wykorzystywali prezentacje multimedialne, ulotki, plakaty, broszury informacyjne min. „Nie jesteś na sprzedaż” jak również wyświetlano spot zrealizowany w ramach projektu nr „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego”.
 - **KWP Poznań (miernik 702 spotkania / 27 532 uczestników spotkań)**
 - 16 marca 2022 r. w obiekcie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, odbył się konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy” realizowany w ramach programu edukacyjnego Państwowej Inspekcji Pracy „Kultura bezpieczeństwa”. Policjantka z KWP w Poznaniu przeprowadziła prelekcję na temat niebezpieczeństw związanych z podejmowaniem pracy za granicą, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia jakim jest handel ludźmi. W spotkaniu wzięło udział

- 33 uczniów z 17 szkół ponadpodstawowych województwa wielkopolskiego oraz przedstawiciele Okręgowej Inspekcji Pracy w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu oraz Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej,
- policjanci KPP w Kole przeprowadzili w Miejskim Domu Kultury w Kole prelekcję dla młodzieży połączoną z projekcją filmu „Masz na imię Justine”,
 - funkcjonariusze KPP w Chodzieży zorganizowali w Zespole Szkół im. H. Cegielskiego w Chodzieży spotkania z młodzieżą biorącą udział w projekcie Erasmus, w związku z planowanym wyjazdem do Włoch,
 - policjanci KPP w Słupcy przeprowadzili zajęcia profilaktyczne na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Zagórowie pod kątem realizowanego projektu o nazwie „Jesteś Europejczykiem nie niewolnikiem”,
 - KMP w Poznaniu w grudniu 2021 r. ogłosiła konkurs profilaktyczny pn. „Skrzydła życia – widzę, słyszę, reaguję” - odnoszący się do tematyki przemocy, uzależnień, tolerancji. Konkurs realizowany we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie pod patronatem Starosty Poznańskiego, adresowany do młodzieży od 13. roku życia. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło w czerwcu 2022 r.;
 - KMP w Kaliszu nagrała i wyemitowała audycję na antenie lokalnego Radia Centrum 106,4fm, podczas której przekazane zostały porady oraz podstawowe zasady bezpieczeństwa jakie należy zachować, planując wyjazd zarobkowy czy też turystyczny za granicę,
 - Policjantka Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu przeprowadziła prelekcję na temat niebezpieczeństw związanych z podejmowaniem pracy za granicą ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia jakim jest handel ludźmi. W spotkaniu wzięło udział 33 uczniów z 17 szkół ponadpodstawowych województwa wielkopolskiego, przedstawiciele Okręgowej Inspekcji Pracy w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu oraz Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej.
- **KWP zs. w Radomiu (miernik: 693 spotkania / 18 574 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r. funkcjonariusze garnizonu mazowieckiego zespołów profilaktyki społecznej, nieletnich i patologii oraz dzielnicowi cyklicznie upowszechniali wiedzę dotyczącą zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej i dorosłych mieszkańców poprzez organizację spotkań informacyjno-edukacyjnych. Najczęściej powyższe zagadnienie omawiano z uczniami podczas spotkań, gdzie poruszano tematykę dotyczącą odpowiedzialności osób nieletnich za czyny karalne, a także podejmowania odpowiedzialnych wyborów przy decydowaniu się na podjęcie pracy za granicą, jak również podczas nawiązywania kontaktów towarzyskich przy użyciu Internetu. Podczas prelekcji przedstawiano prezentację multimedialną i filmy profilaktyczno-informacyjne w ww. tematyce, np. „Historia Piotra”, „Historia Pauliny”. W trakcie spotkań rozpropagowano ulotki, pt. „Pamiętaj, zawsze możesz prosić o pomoc”, książeczki – komiksy pt. „Nie jesteś na sprzedaż” i plakaty pt. „... to może być ofiara handlu ludźmi”.
 - **KWP Rzeszów (miernik: 512 spotkań / 19 820 uczestników spotkań)**
 - 23 czerwca 2022 r. policjant z KWP w Rzeszowie wziął udział w zajęciach szkoleniowych z problematyki handlu ludźmi zorganizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie. Spotkanie adresowane było do obywateli Ukrainy, przebywających na terenie powiatu rzeszowskiego oraz do osób bezrobotnych, planujących wyjazd za granicę w poszukiwaniu pracy,
 - 28 czerwca 2022 r. policjant z KWP w Rzeszowie wziął udział w spotkaniu online z kierownikami i wychowankami domów dziecka woj. podkarpackiego z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi. Zajęcia zostały zorganizowane przez Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie,
 - Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy zrealizowała w Hufcach Pracy, Centrach Edukacji i Pracy Młodzieży, Młodzieżowych Biurach Pracy, Młodzieżowych Centrach Kariery, Ośrodkach Szkolenia i Wychowania, Zespołach Szkół łącznie 65 spotkań dla łącznej liczby 1 122 osób.
 - **KWP Szczecin (miernik: 250 spotkań / 5 000 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r. przeprowadzono 250 spotkań adresowanych do około 5 000 młodych osób. Wyłącznym organizatorem 200 spotkań była Policja. Podczas zajęć zwracano uwagę na aktualne zagrożenie, formy i możliwości działania sprawców, najczęstsze sposoby werbunku, a także możliwości Policji w zakresie ścigania tego typu przestępstw i wsparcia jakie mogą uzyskać

potencjalne ofiary. W ramach prowadzonych przedsięwzięć profilaktycznych informowano o prawidłowych formach reakcji i możliwościach współpracy z Policją. Spotkania organizowane były na terenie placówek oświatowych i akademickich. Niejednokrotnie brali w nich również udział nauczyciele i pracownicy akademicy.

- **KWP Wrocław (miernik: 931 spotkań / 28 599 uczestników spotkań)**
 - funkcjonariusze garnizonu dolnośląskiego przeprowadzili w 2022 roku 886 spotkań edukacyjnych z zakresu upowszechniania wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 27 348 osób oraz 45 spotkań dedykowanych osobom poszukującym pracy, w których uczestniczyło 1 251 zainteresowanych,
 - KWP we Wrocławiu podjęła współpracę z Fundacją „Czas Wolności”, wynikiem której było zorganizowanie we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim konferencji w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi w ramach realizowanego projektu pn. „Nie jesteś na sprzedaż, nie daj się kupić”. W konferencji uczestniczyli studenci wrocławskich uczelni, koordynatorzy pionu prewencji ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego, a także policjanci pionu kryminalnego KWP we Wrocławiu. W konferencji udział wzięło 300 osób.
- **KSP (miernik: 496 spotkań / 9 000 uczestników spotkań)**
 - w 2022 r. stołeczni policjanci przeprowadzili 496 spotkań edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz miejscach czasowego przebywania uchodźców, na których poruszana była problematyka zjawiska handlu ludźmi. W spotkaniach udział wzięło ponad 9 000 osób. Podczas spotkań wykorzystywane były materiały edukacyjno-informacyjne, jak również spoty dotyczące problematyki handlu ludźmi.

Szereg działań mających na celu upowszechnianie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy podjęły **inspektoraty pracy**. Poniżej wybrane przykłady:

- **Okręgowy Inspektorat Pracy we Wrocławiu**
 - przeprowadzenie **55 szkoleń** w ramach programu „Kultura bezpieczeństwa”. legalności zatrudnienia, handlu ludźmi, w ramach których przeszkolono **107 młodocianych zatrudnionych** w celu przygotowania zawodowego oraz **1 361 uczniów**,
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie - Państwowa Inspekcja Pracy**
 - **organizacja 5 spotkań** informacyjnych dla młodzieży szkolnej ostatnich klas szkół ponadpodstawowych z terenu województwa lubelskiego, w tym:
3 spotkania dla 139 uczniów Zespołu Szkół Samochodowych w Lublinie,
1 spotkanie dla 57 uczniów Zespołu Szkół Nr 2 w Krasnymstawie,
1 spotkanie dla uczniów 139 uczniów VIII Liceum Ogólnokształcącego.
 - **dystrybucja komiksów** „Nie jesteś na sprzedaż” w trakcie ww. spotkań oraz prezentacja dwóch filmów o tematyce związanej z zagrożeniem handlu ludźmi.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie**
 - przeprowadzenie **19 szkoleń** dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz dla studentów, w ramach których udział wzięło **1 448 uczniów** oraz **159 studentów**.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Warszawie**
 - przeprowadzenie szkolenia poruszającego tematykę handlu ludźmi dla uczniów klas maturalnych dwóch szkół ponadpodstawowych w ramach programu „Kultura bezpieczeństwa”, w szkoleniach udział wzięło około **100 uczniów**.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu**
 - w ramach programu edukacyjnego prowadzonego przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu pod nazwą „Kultura bezpieczeństwa”, w marcu 2022 r. odbył się etap regionalny konkursu „Poznaj swoje prawa w pracy”. Udział w wydarzeniu wzięło łącznie **33 osób z 17 szkół** ponadpodstawowych oraz **19 nauczycieli i opiekunów**,
 - w listopadzie 2022 r. w Zespole Szkół w Objezierzu, w Zespole Szkół Rolniczych w Grzybnie oraz w Zespole Szkół Przyrodniczych w Poznaniu - Golęcinie przeprowadzono szkolenie, którego celem było upowszechnienie wśród młodzieży oraz osób poszukujących pracy wiedzy na temat chronienia się przed procederem pracy przymusowej i nielegalnym zatrudnieniem. Uczestnikom szkolenia przekazano link do spotu filmowego „Stop handlowi ludźmi”.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie**
 - w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa” pracownicy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie przeprowadzono **8 szkoleń**, w których udział wzięło ponad **460 uczniów**,
 - w listopadzie 2022 r. opublikowany został w dwumiesięczniku „Jedność” nr 5/2022 obszerny artykuł zwracający uwagę na zjawiska, które nie muszą, ale mogą zostać zakwalifikowane jako handel ludźmi, praca przymusowa czy niewolnictwo domowe. W artykule zwrócono uwagę na działalność pośredników w zatrudnieniu i niebezpieczeństwa związane z podejmowaniem pracy poza granicami kraju.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu**
 - w listopadzie i grudniu 2022 r. w Pracowni Językowej, w ramach projektu Centrum Integracji Cudzoziemców w Opolu, starszy inspektor pracy z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Opolu uczestniczył w serii spotkań w ramach kursów adaptacyjnych dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z konfliktem zbrojnym. W spotkaniach tych uczestniczyło 36 osób.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie:**
 - zajęcia prowadzone w szkołach ponadpodstawowych oraz uczelniach wyższych w ramach programu „Kultura Bezpieczeństwa”, w których przedstawiano zagadnienia dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz ograniczenia zagrożeń związanych z zatrudnieniem do pracy przymusowej i wyzyskiem. W przedmiotowych zajęciach (**10 spotkań**) uczestniczyło łącznie **300 uczniów i studentów**.
- **Inspektorat Okręgowy w Zielonej Górze**
 - organizacja kolejnej edycji regionalnego konkursu Państwowej Inspekcji Pracy „Poznaj swoje prawa w pracy”. Konkurs zorganizowano w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”. W rozgrywkach na szczeblu regionalnym udział wzięło 22 laureatów etapu szkolnego z 12 lubuskich szkół ponadpodstawowych.
- **Okręgowy Inspektorat w Zielonej Górze**
 - 20 maja 2022 r. w Oddziale Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli inspektorzy pracy przeprowadzili szkolenie z zakresu legalności zatrudnienia dla uchodźców wojennych obywateli Ukrainy z terenu województwa lubuskiego, objętych wsparciem Lubuskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Zielonej Górze. Szkolenie było tłumaczone na język ukraiński. W szkoleniu uczestniczyło **27 osób**.
 - 7 czerwca 2022 r. w Regionalnym Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze podczas Targów pracy starszy inspektor pracy – specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadziła wykład nt. zasad zatrudniania pracowników w Polsce, podczas którego poruszyła zagadnienia dot. legalności zatrudnienia. Wykład był prowadzony dla **30 osób**,
 - specjalista z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadził 17 października i 20 grudnia 2022 r. wykłady dla uczniów Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych im. Stanisława Staszica w Gubinie oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie nt. form prawnych. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 68 uczniów.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie**
 - 11 maja 2022 r. przeprowadzono szkolenie dla studentów Wydziału Prawa i Administracji UWM, dotyczące kwestii związanych z handlem ludźmi, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem,
 - 24 maja 2022 r. Targi Pracy w Giżycku, zorganizowane przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Olsztynie oraz Młodzieżowe Centrum Kariery OHP. W dniu 31 maja odbyły się Targi Pracy i Edukacji zorganizowane przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Olsztynie. W dniu 19 października 2022 r. odbyły się Targi Pracy i Edukacji, zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu, a 21 października – IV Olsztyńskie Targi Pracy, zorganizowane Miejski Urząd Pracy w Olsztynie. Wydarzenia były adresowane głównie do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz osób poszukujących pracy. W targach uczestniczyli pracownicy OIP, organizując punkty informacyjno-promocyjne z wydawnictwami PIP, w tym dotyczącymi zatrudniania młodocianych oraz legalności i form zatrudnienia,

- Przeprowadzono akcję informacyjną „Patent na pierwszą pracę”, adresowaną do uczniów, studentów i młodych ludzi podejmujących pierwsze zatrudnienia w okresie wakacji,
- w ramach programu „Kultura Bezpieczeństwa”, przeprowadzono szkolenie 68 uczniów III klas Zespołu Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Olsztynie oraz dla 98 uczniów Zespołu Szkół Mechaniczno-Energetycznych im. Tadeusza Kościuszki w Olsztynie, szkolenie dla uczniów klas branżowych Zespołu Szkół Zawodowych w Giżycku dla 158 uczniów oraz 3 nauczycieli, szkolenie w Zespole Szkół Mechaniczno-Energetycznych im. Tadeusza Kościuszki w Olsztynie oraz w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy, dla 85 uczniów i 3 nauczycieli.
- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku:**
 - w ramach działań informacyjno-edukacyjnych oraz realizacji programu edukacyjnego „Kultura Bezpieczeństwa” pracownicy OIP zorganizowali **26 spotkań** informacyjno-edukacyjnych skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych, w których uczestniczyło łącznie **790 osób** w tym: **679 uczniów szkół ponadpodstawowych, 78 studentów.**
- **Okręgowa Inspekcja Pracy w Kielcach:**
 - w ramach działań informacyjno - edukacyjnych adresowanych do młodzieży szkolnej, których tematyka dotyczyła zagrożeń związanych z handlem ludźmi, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem przeprowadzono liczbą **2 spotkania** z udziałem młodzieży szkolnej z klas III i IV z Zespołów Szkół Ogólnokształcących w Ostrowcu Świętokrzyskim, łącznie udział wzięło **118 uczniów.**

Zadanie II.3 realizowały także **urzędy pracy**, które przez cały rok, na terenie wszystkich województw udostępniały osobom bezrobotnym i poszukującym pracy ulotki dotyczące tematyki handlu ludźmi. Ponadto na ekranach w budynkach powiatowych urzędów pracy wyświetlane były informacje, również w języku ukraińskim, jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi oraz gdzie szukać wsparcia. Na terenie niektórych urzędów utworzono specjalne punkty informacyjno-doradcze. Na bieżąco prowadzone były również przez pośredników pracy rozmowy z klientami, podczas których były poruszane kwestie handlu ludźmi i zagrożeń jakie ze sobą niosą.

Powiatowe urzędy pracy prowadziły spotkania informacyjne z młodzieżą szkół średnich, podczas których doradcy zawodowi upowszechniali wiedzę na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi i nieostrożnym podejmowaniem aktywności zawodowej za granicą. Udostępniane były broszury, przewodniki, informacje i wskazówki o następujących tytułach: „Jak bezpiecznie wyjechać do pracy za granicą”, „Życie i praca w Polsce”, Kampania nt. pracy sezonowej – „Prawa przez cały rok”, „Projekt Eu Talent Pool” – Szukaj pracy z nami – Znajdź bezpieczną pracę w Europie. Informowano także młodzież o istnieniu i usługach sieci Eures.

Poniżej znajdują się przykładowe działania, poruszające tematykę handlu ludźmi, przeprowadzone przez wybrane urzędy pracy:

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach

- przeprowadził na terenie województwa świętokrzyskiego **22 spotkania** grupowe, w których uczestniczyły łącznie **273 osoby** (osoby bezrobotne, poszukujące pracy, młodzież, studenci).

Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżonowie

- zorganizował **10 spotkań** informacyjnych dla **83 obywateli Ukrainy** przebywających w Polsce m.in. a także zagrożeń związanych z handlem ludźmi.

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu

- w listopadzie zorganizował dzień otwarty Poradnictwa Zawodowego, w którym udział wzięła młodzież szkolna z wrocławskich szkół; w spotkaniu wzięło udział **30 osób.**

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

- zorganizował **9 spotkań** dla **300 uczniów** szkół ponadpodstawowych oraz studentów, podczas których doradcy Eures przeprowadzali prezentację pt. „Bezpieczne wyjazdy do pracy za granicą”,
- współorganizował dwie kampanie informacyjne pod nazwą: Polsko - Ukraiński Dzień Informacyjny (17 maja) i Polsko – Ukraińskie Spotkanie dla pracy (14 grudnia); w wydarzeniach uczestniczyło łącznie ok. **500 osób.**

Powiatowy Urząd pracy w Krapkowicach

- o spotkania informacyjne doradcy zawodowego z uczniami klas VII – VIII; łącznie **25 spotkań, 500 uczestników**.

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku:

- o zorganizował **30 spotkań** informacyjnych w szkołach oraz podczas Targów Pracy, skierowanych do osób zainteresowanych podjęciem pracy za granicą, w tym młodzieży na temat bezpiecznych wyjazdów za granicę, usług EURES, sytuacji na polskim i europejskim rynku pracy, handlu ludźmi, w których wzięło udział łącznie **734 osoby**.

Szereg działań w zakresie upowszechnienia wiedzy wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy podjęły **kuratoria oświaty w całym kraju, m.in.:**

- o 6 kwietnia 2022 r. w siedzibie **Kuratorium Oświaty w Warszawie** zorganizowano **konferencję** szkoleniową w formule *on-line* pn. „*Zjawisko handlu ludźmi i pracy przymusowej - edukacyjny wymiar szkoły*” przy współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie. Konferencja odbyła się dzięki udzielonemu wsparciu takich instytucji i organizacji jak – Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, Straży Granicznej, Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, które zapewniły prelegentów. Liczba użytkowników, którzy dołączyli do wyżej wymienionej wideokonferencji w trakcie jej emisji „na żywo” wyniosła **459 osób**,
- o Kuratorium Oświaty w Lublinie Lubelski Kurator Oświaty w styczniu 2022 roku zamieścił na stronie internetowej urzędu stosowną informację, adresowaną do dyrektorów szkół ponadpodstawowych, z prośbą o podjęcie działań mających na celu upowszechnianie wiedzy na temat zagrożenia handlem ludźmi wśród młodzieży szkolnej. Prośba dotyczyła w szczególności przeprowadzenia w klasach starszych, w ramach zajęć z wychowawcą, lekcji poświęconych tematyce zagrożeń i niebezpieczeństw związanych z handlem ludźmi i nieostrożnym podejmowaniem aktywności zarobkowej za granicą. Do dyrektorów w/w szkół została ponadto skierowana prośba o uwzględnienie problematyki handlu ludźmi w szkolnych programach wychowawczo-profilaktycznych. Ponadto, w marcu 2022 r. na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Lublinie zamieszczono komunikat dotyczący problemu handlu ludźmi w kontekście sytuacji na Ukrainie, a także ulotki w trzech językach związanych z zagrożeniem handlu ludźmi. Dyrektorzy 165 szkół ponadpodstawowych, zgodnie z wyznaczonym terminem – do 30 grudnia 2022 r., przekazali do Lubelskiego Kuratora Oświaty sprawozdania.

Ponadto, przez cały rok, zwłaszcza w okresie przedwakacyjnym, w szkołach odbywały się spotkania z młodzieżą i z uczniami w których brali m.in. udział policjanci, przedstawiciele fundacji *Exit Tour*. Do działań realizowanych w szkołach należały m.in.:

- zajęcia z wychowawcą ukierunkowane na problematykę handlu ludźmi, w tym lekcje prowadzone w oparciu o gotowe scenariusze dostępne na stronach internetowych, lekcje prowadzone w oparciu o własne scenariusze oraz lekcje prowadzone przez zaproszonych gości,
- projekcje filmów o charakterze prewencyjnym, często połączone z dyskusją lub inną formą zajęć wychowawczych,
- inne zajęcia lekcyjne dotyczące tematyki szeroko rozumianego bezpieczeństwa, np. „Fake Newsy – jak radzić sobie z dezinformacją i odróżnić fakty od fake news -ów” czy „Jak radzić sobie w sytuacjach zagrożenia?”,
- zajęcia specjalistyczne prowadzone przez pedagogów i psychologów szkolnych lub specjalistów spoza szkoły uczące podstaw zachowań asertywnych, analizy mechanizmów wywierania wpływu stosowanych przez osoby wykorzystujące innych ludzi do celów komercyjnych oraz obrony przed manipulacją,
- upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach wśród rodziców i nauczycieli, w tym projekcje filmów, prelekcje, upowszechnianie materiałów profilaktycznych, organizacja szkoleń dla nauczycieli w temacie handlu ludźmi,
- apele szkolne, ekspozycje tablic informacyjnych poświęconych problematyce handlu ludźmi
- akcje informacyjno – plakatowe,
- dystrybucja ulotek i materiałów informacyjnych,
- debaty na temat bezpieczeństwa i konkursy wiedzy o zagrożeniach, konkursy plastyczne połączone z wystawami prac uczniów,

- kolportaż materiałów z kampanii społecznych „Nie odwracaj wzroku!”, „Dzieci nie są na sprzedaż”, ze stron internetowych fundacji „La Strada”, np. o Krajowym Centrum Interwencyjno – Konsultacyjnym dla Ofiar Handlu Ludźmi oraz stron Komendy Głównej Policji,
- dystrybucja komiksu „Nie jesteś na sprzedaż” (w wersji papierowej oraz elektronicznej), poradnika „Nie daj się sprzedać. Pracuj bezpiecznie za granicą”,
- akcje informacyjne z wykorzystaniem materiałów: „Bezpieczna praca za granicą” (poradnik dla wyjeżdżających Agencji zatrudnienia Aterima, Stowarzyszenia Pomoc), „Nie daj się sprzedać! Pracuj bezpiecznie za granicą” (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi),
- promowanie numerów pomocowych, m.in. do Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Polskich i Cudzoziemskich Ofiar Handlu Ludźmi oraz La Strada – Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu,
- apele organizowane przez Samorząd Uczniowski na temat „Handel ludźmi – współczesne niewolnictwo”, „Spędź bezpieczne ferie/wakacje”.

Działania polegające na upowszechnianiu wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy realizowały w 2022 r. również placówki naukowo-dydaktyczne, takie jak **Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego**, który zorganizował **12 spotkań** dydaktycznych i szkoleniowych dla studentów kierunków pedagogika i praca socjalna, w których uczestniczyły łącznie **74 osoby**. Ponadto zorganizował 2 spotkania, w których uczestniczyły łącznie **32 osoby**, podczas których prezentowano **metody pracy z ofiarami handlu ludźmi** na podstawie działań i metod pracy berlińskiej organizacji **SOLWODI** zajmującej się takimi osobami.

W ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych na **Uniwersytecie Śląskim** przy współudziale **Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu** przeprowadzono dla **49 studentów** oraz grupy uczniów 2 szkół średnich (**128 osób**) spotkanie poruszające tematykę handlu ludźmi.

Ponadto, w roku akademickim 2021/2022 dla studentów Kierunku Praca Socjalna, Psychologia, **Uniwersytetu Jana Kochanowskiego** w Kielcach, Kierunku Zdrowie Publiczne w **Colegium Medicum UJK, Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Skarżysku – Kamiennej** na specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej, do programu prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz w ramach praktyk studenckich włączono tematykę handlu ludźmi. Wykorzystano wykład pn.: „ABC wyjazdów za granicę” z prezentacją multimedialną, prezentacją filmu „Małe dziewczynki”, „Handel Ludźmi – materiał edukacyjny” MSW 2015, dyskusją i dystrybucją materiałów edukacyjnych.

Wśród zaangażowanych w realizację zadania podmiotów wymienić można m.in. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu** zorganizował spotkanie na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi z 20 – osobową grupą młodzieży uczęszczającej do szkoły ponadpodstawowej na terenie miasta Zamość. Podczas spotkania zaprezentowano materiały filmowe dotyczące problematyki handlu ludźmi. Celem spotkania było przekazanie słuchaczom podstawowych informacji charakteryzujących handel ludźmi, sposobów przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz możliwości szukania pomocy wśród instytucji.

Również **funkcjonariusze Straży Miejskiej w Krakowie** przeprowadzili **265 godzin zajęć** profilaktycznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych, w trakcie których przedstawili obowiązujące przepisy, zakres odpowiedzialności i aktualne zagrożenia jak też sposoby ich unikania. Jednym z omawianych zagadnień było zagrożenie handlem ludźmi. **71 zajęć** zostało poświęconych wyłącznie problematyce związanej z handlem ludźmi.

Realizację zadania II.3 realizowały także organizacje pozarządowe. Fundacja przeciwko **Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu „La Strada”** przeprowadziła następujące zajęcia dla młodzieży: Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytet Warszawski dla studentów resocjalizacji (2 czerwca), Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 2 w Warszawie (7 czerwca), Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie (8 czerwca), Zespół Szkół w Jasieńcu (15 czerwca), Niepubliczne Liceum Montessori w Warszawie (21 września), XIX Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Warszawy w Warszawie (14 listopada), Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytet Warszawski, studenci pracy socjalnej z Niemiec (29 listopada).

Fundacja Light House przeprowadziła następujące wykłady w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych: 58 wykładów, łączna liczba uczniów uczestniczących: 1 246 uczniów. Szkolenia

dla osób poszukujących pracy wśród uchodźców z Ukrainy oraz dla pracowników i wolontariuszy punktów recepcyjnych: 3 szkolenia, łącznie 37 osób.

W 2022 r. **jednostki terenowe Straży Granicznej** przeprowadziły **szkolenia** adresowane m.in. do młodzieży szkolnej, studentów uczelni wyższych wraz kadrami dydaktyczną, a także prowadzone były w różnych instytucjach państwowych. Ogółem **Warmińsko-Mazurski OSG przeszkolił 1 209 osób, Podlaski OSG 113 osób, Karpacki OSG 255 osób, Bieszczadzki OSG 50 osób, Śląski OSG 128 osób.**

II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi m. in. w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej oraz KWP/KSP, a także podległych im jednostkach organizacyjnych Policji oraz wśród młodzieży szkolnej, jak również organizacja konferencji

Odpowiedzialni za realizację: członkowie Zespołu, Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz szkoły Policji i Straży Granicznej.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba wydarzeń/liczba uczestników - z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

W 2022 r. MSWiA zdecydowało się na połączenie wydarzeń z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi poprzez zorganizowanie posiedzenia Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, podczas którego tematem wiodący była sytuacja dotycząca presji migracyjnej w kontekście zwiększonego ryzyka wystąpienia przypadków handlu ludźmi. Szczegóły znajdują się w sekcji I.1.

Działania Policji z okazji Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi:

W szkołach policyjnych podjęto działania szkoleniowe i informacyjne mające na celu poszerzenie wiedzy słuchaczy, studentów i kadry dydaktycznej na temat zjawiska handlu ludźmi. Wśród zrealizowanych działań wskazać należy m.in. wybrane poniżej przedsięwzięcia:

- **w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie:**
 - 18 października 2022 r. przeprowadzono wykład otwarty pt. *Handel ludźmi – forma współczesnego niewolnictwa dla 340 osób*. Uczestnikami wykładu byli studenci kierunków studiów Nauka o Policji, Kryminologia, słuchacze Szkolenia dla Absolwentów Szkół Wyższych oraz kadra Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.
- **w Szkole Policji w Pile**
 - wykładowcy Zakładu Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile w dniu 18 października 2022 r. zorganizowali dwa spotkania:
 1. przeznaczone dla kursów specjalistycznych dotyczące studium przypadku – **omówiono algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi**.
 2. skierowane do słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego pn. „**Współczesne formy handlu ludźmi**” poświęcone zostało ustawowym znamionom przestępstwa handlu ludźmi, skali zjawiska, sposobom i metodom działania sprawców, a także zostały omówione konsekwencje dla ofiar przedmiotowego procederu.
 - 23 listopada 2022 r. przeprowadzono prelekcję na temat „Jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi?”
 - przeprowadzono VII edycję międzynarodowego kursu CEPOL 57/2022 *Victim Protection*, gdzie tematyka dotyczyła m.in. ochrony pokrzywdzonych, w tym pokrzywdzonych przestępstwem handlu ludźmi. Celem organizowanego przedsięwzięcia było zwiększenie skuteczności organów ścigania w zakresie ochrony i pomocy ofiarom przestępstw.
 - udostępniono film „Nie Milcz” przygotowany przez Szkołę Policji w Pile w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.
- **w Szkole Policji w Katowicach**
 - przeprowadzono cykl prelekcji przez nauczycieli policyjnych Zakładu Służby Kryminalnej dotyczącej wskazanego wydarzenia w której uczestniczyło **607 słuchaczy** szkolenia zawodowego podstawowego oraz kursów specjalistycznych.

- **w Szkole Policji w Słupsku**
 - dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego i kursu specjalistycznego przeprowadzono wykład nt. Handlu ludźmi w Polsce,
 - informacja na temat obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi odczytana została na apelu porannym, w którym biorą udział słuchacze wszystkich szkoleń i kursów specjalistycznych, a okolicznościowy plakat został umieszczony w widocznych miejscach na bloku dydaktycznym Szkoły oraz rozesłany do wszystkich komórek organizacyjnych.
- **w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie**
 - CSP w Legionowie wraz z przedstawicielami Wydziału do Walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego KGP zorganizowali w dniach 17-18 października 2022 r. cykl wykładów pt. „Aspekty prawne/praktyczne zwalczania przestępstwa handlu ludźmi i przestępstw z nimi powiązanych”. Wykłady zorganizowano w ramach koła zainteresowań prawem „Paragraf”, a jego odbiorcami byli słuchacze szkolenia zawodowego podstawowego i kadra Centrum Szkolenia Policji w Legionowie,
 - 18 października 2022 r. podczas XV Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi koordynatorzy ds. handlu ludźmi w KWP w Gorzowie Wielkopolskim w ramach prowadzonej kampanii zapewnili dyżury telefoniczne, które miały na celu udzielić wsparcia osobom zainteresowanym ww. zagadnieniem. Ponadto na stronach internetowych KWP/KSP umieszczono materiały informacyjne dot. przestępstwa handlu ludźmi.

KWP Białystok (miernik: 78 spotkań / 543 uczestników spotkań)

- w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono we współpracy z powiatowymi urzędami pracy spotkania informacyjno-edukacyjne z młodzieżą nt. zagrożeń związanych z wyjazdem za granicę. Na terenie miasta Suwałki na monitorach autobusów miejskich oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach wyświetlano plakaty dot. przedmiotowego zagadnienia.

KWP Bydgoszcz (miernik: 5 spotkań / 162 uczestników spotkań)

- funkcjonariusze KPP Nakło nad Notecią na terenie I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego w Szubinie przygotowali plakaty oraz przeprowadzili 4 debaty, w których udział wzięło 112 osób,
- funkcjonariusze KPP Chełmno przeprowadzili w Szkole Podstawowej w Brukach Unisławskich spotkanie profilaktyczno-edukacyjne, w którym udział wzięło 50. uczestników,
- na stronie internetowej KWP w Bydgoszczy oraz w jednostkach podległych zamieszczono informację na temat obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.

KWP Gdańsk (miernik: 94 spotkania / 3 141 uczestników spotkań)

- 18 października 2022 r. przedstawiciel KWP w Gdańsku oraz Przewodniczący Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, udzielili wywiadu do Radia Gdańsk nt. zjawiska handlu ludźmi, form wykorzystania oraz Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi,
- na stronie internetowej Radia Gdańsk, gazety Dziennik Bałtycki oraz gazety internetowej *Netka.gda.pl* ukazał się komunikat nt. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi oraz informacje dla ofiar handlu ludźmi o instytucjach udzielających wsparcia,
- na stronach internetowych KMP/KPP województwa pomorskiego zamieszczony został komunikat na temat Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, który równocześnie został rozpowszechniony za pośrednictwem lokalnych mediów, między innymi: Radia Gdańsk, Radia Malbork, Radia Kaszebe, Regionalnej Telewizji Internetowej TV Malbork oraz portali informacyjnych malbork.naszemiasto.pl, Miastko24.pl, iBytów.pl,
- w związku z Europejskim Dniem przeciwko Handlowi Ludźmi przeprowadzono 94 działania informacyjne adresowane do uczniów szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych oraz grona pedagogicznego. W spotkaniach wzięło udział łącznie 3 141 osób.

KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 218 spotkań / 3 800 uczestników spotkań)

- 18 października 2022 r., przedstawiciele KWP w Gorzowie Wlkp., wzięli udział w Konferencji pn. „Obchody Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu w województwie lubuskim”, zorganizowanej w siedzibie Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego przez Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, we współpracy z Wojewodą Lubuskim. Podczas konferencji omówione zostały tematy: działania wojewódzkich zespołów w obszarze zapobiegania handlowi ludźmi, formy i metody zapobiegania handlowi ludźmi w woj. lubuskim w związku z falą uchodźców z Ukrainy,

- oblicza handlu ludźmi na przykładzie prowadzonych spraw przez Straż Graniczną, przestępstwa handlu ludźmi – znamiona ustawowe i wybrane przykłady w praktyce oraz studium przypadku handlu ludźmi na podstawie wybranej sprawy w postępowaniu sądowym. W konferencji wzięło udział 50 osób, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie w woj. lubuskim, Policji lubuskiej, Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim, Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, Służby Celnej oraz starostw powiatowych woj. lubuskiego,
- funkcjonariusze woj. lubuskiego przeprowadzili 218 spotkań, w których uczestniczyło blisko 3 800 osób,
 - na stronach internetowych KWP w Gorzowie Wlkp. oraz podległych jednostek organizacyjnych Policji opublikowane zostały komunikaty o obchodach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi oraz porady dotyczące zasad bezpieczeństwa chroniących przed stanieniem się ofiarą handlu ludźmi. Przedmiotowe komunikaty ukazały się również w lokalnych środkach masowego przekazu.

KWP Katowice (miernik: 0 wydarzeń / 0 uczestników wydarzeń)

KWP Kielce (miernik: 3 wydarzenia / 1 180 uczestników wydarzeń)

- w każdej jednostce organizacyjnej Policji województwa świętokrzyskiego w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na stronach internetowych zamieszczano informację o zjawisku handlu ludźmi oraz komunikaty z numerami telefonów i linkami do stron organizacji, fundacji zajmujących się niesieniem pomocy ofiarom handlu ludźmi,
- w dniach 17-20 października 2022 r. w budynku Zespołu Szkół nr 1 im. ks. Stanisława Konarskiego w Jędrzejowie wystawiona została mobilna wystawa poświęcona przeciwdziałaniu handlowi ludźmi. Wystawa zawierała 6 tablic informacyjnych, na których w trzech językach przedstawiono podstawowe zagadnienia z zakresu problematyki handlu ludźmi. Wystawę obejrzało 730 osób,
- 17 października 2022 r. policjanci z KPP Włoszczowa przeprowadzili akcję profilaktyczną na rynku we Włoszczowie dla mieszkańców powiatu włoszczowskiego dotyczącą przemocy oraz handlu ludźmi. Policjanci rozmawiali z mieszkańcami na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi. Stoisko przygotowane przez mundurowych cieszyło się dużym zainteresowaniem. Uczestnicy około 200 osób,
- 21 października 2022 r. na terenie działania KPP w Busku - Zdroju w trakcie zorganizowanego pikniku promującego zdrowy tryb życia przeprowadzono spotkania profilaktyczne na temat działań podejmowanych na rzecz zapobiegania handlowi ludźmi i niewolnictwu. Stoiska policyjne odwiedziło około 250 osób.

KWP Kraków (miernik: 0 spotkań / 0 uczestników spotkań)

- na stronie internetowej KWP w Krakowie, jak również na stronach internetowych podległych jednostek organizacyjnych Policji, umieszczane były artykuły dotyczące problematyki związanej z handlem ludźmi, jak również obchodów Światowego Dnia Walki z Handlem Ludźmi ustanowionego przez ONZ na dzień 30 lipca 2022 r. oraz obchodzonego 18 października 2022 r. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.

KWP Lublin (miernik: 4 spotkania / 145 uczestników spotkań)

- w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na stronach internetowych poszczególnych komend garnizonu lubelskiego zostały umieszczone informacje, artykuły, spot dotyczące zjawiska handlu ludźmi. Zostały wskazane organizacje pozarządowe świadczące pomoc ofiarom handlu ludźmi,
- przeprowadzono spotkania z okazji obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.

KWP Łódź (miernik: 18 wydarzeń / 514 uczestników wydarzeń)

- 18 października 2022 r. w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na terenie garnizonu łódzkiego zorganizowano 18 wydarzeń, w których uczestniczyło 514 osób. Na stronie internetowej KWP w Łodzi oraz w jednostkach podległych zamieszczono informację na temat obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi. Ponadto, policjanci pełnili dyżury, aby udzielać informacji osobom zainteresowanym tematem. Informacje o powyższym zjawisku wraz z poradami dotyczącymi bezpieczeństwa w tym obszarze zostały rozpowszechnione za pomocą dostępnych kanałów komunikacyjnych w tym przy pomocy lokalnych mediów. W kampanii informacyjnej wykorzystywany był również spot „*Stop handlowi ludźmi*”, który powstał w ramach projektu pn. „*Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego*”, realizowanego przez Biuro Prewencji wraz z Biurem Kryminalnym KGP i finansowanego z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

KWP Olsztyn (miernik: 41 wydarzeń / 878 uczestników wydarzeń)

- jednostki organizacyjne Policji garnizonu warmińsko-mazurskiego na lokalnych stronach internetowych zamieściły 18 października 2022 r. informację na temat realizacja projektu pn. „*Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego*” oraz komunikaty dotyczące handlu ludźmi. Oprócz powyższego, stałą praktyką każdej jednostki organizacyjnej garnizonu jest zamieszczanie oraz aktualizowanie komunikatu prasowego na stronach internetowych w zakresie upowszechniania wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi i zapobiegania mu. Ta aktywność policjantów jest zauważalna szczególnie w okresie poprzedzającym oraz w trakcie trwania wakacji jak również w czasie obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi,
- KPP w Ełku włączyła się w obchody Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, którego ideą jest propagowanie informacji o zjawisku handlu ludźmi. Z tej okazji policjanci spotkali się z młodzieżą z Internatu Zespołu Szkół nr 6 w Ełku. Działanie te wsparte były akcją medialną. Podczas spotkań omówione zostały między innymi zagrożenia wynikające z podejmowania pracy za granicą, zwracając szczególną uwagę na to, jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi,
- na stronie internetowej KPP Pisz oraz w lokalnych mediach publikowane były komunikaty prasowe dot. przedmiotowego zagadnienia,
- KPP w Kętrzynie umieściła komunikat - „*Handel ludźmi to nie mit. Pamiętaj nie jesteś na sprzedaż*”. W ramach obchodzonego Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w szkołach odbyły się spotkania policjantów z młodzieżą pt. „*Handel ludźmi to nie mit. Pamiętaj nie jesteś na sprzedaż*”. Funkcjonariusze przybliżyli młodzieży charakter tego procederu. Podczas spotkań omówiono metody działania sprawców oraz przedstawili sposób, jakimi się posługują przy doborze swoich ofiar. W sumie odbyło się 6 spotkań, w którym wzięło udział 120 uczniów,
- na stronie internetowej KPP w Elblągu zamieszczono komunikat dotyczący Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, jak i przestrogi dotyczące wyjazdu za granicę w sezonie letnim zarówno w celach zarobkowych jak i odpoczynku. Podczas służby dzielnicowi dokonywali kolportażu ulotek i książeczek edukacyjnych w zakresie handlu ludźmi i niewolnictwa. Ponadto na stronie KMP Elbląg zamieszczona była informacja „*Ludzie to nie towar*” z numerem telefonu infolinii oraz linkiem na stronę KGP dotyczącą *Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi* oraz instytucjami i organizacjami niosącymi pomoc ofiarom tego przestępstwa,
- 19 października 2022 r. w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, KPP w Szczytnie zorganizowała spotkanie z uczniami zamieszkującymi w Internacie przy Zespole Szkół nr 3 w Szczytnie, uczęszczającymi do szkół średnich na terenie powiatu szczycieńskiego. W spotkaniu wzięło udział 64 uczniów. W związku z tym na stronie KPP Szczytno również pojawił się komunikat informujący jak ustrzec się przed tym procederem oraz gdzie można uzyskać pomoc,
- na stronie internetowej KPP w Nowym Mieście Lubawskim zamieszczono informację o Europejskim Dniu przeciwko Handlowi Ludźmi oraz przestrogi dotyczące istniejących niebezpieczeństw wraz z informacjami, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych związanych z nielegalnym procederem handlu Ludźmi. Ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi umieszczono na tablicy ogłoszeń w poczekalni budynku Komendy oraz przekazano je do Powiatowego Urzędu Pracy,
- KPP w Gołdapi w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi zorganizowała w Zespole Szkół Zawodowych w Gołdapi spotkanie poświęcone powyższej tematyce. Młodzi ludzie dowiedzieli się, m.in. o konieczności sprawdzenia potencjalnych pracodawców, instytucjach świadczącym pomoc ofiarom handlu ludźmi. W spotkaniu uczestniczyło 30 osób. W lokalnych mediach prowadzono działania informacyjno-profilaktyczne.

KWP Opole (miernik: 4 spotkania / 310 uczestników spotkań)

- 18 października 2022 r., funkcjonariusze zamieszczali artykuły prasowe na stronach internetowych komend oraz portalach społecznościowych FB, a także funkcjonariusze garnizonu opolskiego przeprowadzali 4 spotkania profilaktyczne w tym zakresie, w których uczestniczyło 310 osób.

KWP Poznań (miernik: 0 wydarzeń / 0 uczestników wydarzeń)

- w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi oraz Światowego dnia Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi na stronach internetowych komend powiatowych/miejskich Policji województwa wielkopolskiego zostały zamieszczone artykuły tematyczne w tym zakresie,
- 18 października 2022 r. przedstawiciel KWP w Poznaniu wziął udział w spotkaniu Wojewódzkiego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w siedzibie Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, w trakcie którego poruszono tematykę związaną z zapewnieniem bezpieczeństwa uchodźcom z Ukrainy i mieszkańców województwa wielkopolskiego.

KWP Radom (miernik: 41 wydarzeń / 878 uczestników wydarzeń)

- w kilku jednostkach organizacyjnych na terenie garnizonu mazowieckiego w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi przeprowadzono konferencje skierowane do uczniów klas maturalnych.

KWP Rzeszów (miernik: 4 wydarzenia / 404 uczestników wydarzeń)

KWP Szczecin (miernik: 33 spotkania / 370 uczestników spotkań)

- w trakcie przedmiotowych działań związanych z Europejskim Dniem przeciwko Handlowi Ludźmi od 17 do 21 października 2022 r. zorganizowano 33 spotkania adresowane do mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, w których udział wzięło ok. 370 osób. Były to otwarte spotkania rad osiedli, wizyty w placówkach oświatowych, szkolenia dla instytucji współpracujących z Policją w obszarze przeciwdziałania handlowi ludźmi, udział w audycjach radiowych, lokalnych happeningach i innych wydarzeniach mających na celu nagłośnienie przedstawianego zagrożenia.

KWP Wrocław (miernik: 163 wydarzenia/spotkania / 5 533 uczestników wydarzeń/spotkań)

- Komendant Wojewódzki Policji we Wrocławiu objął patronatem honorowym konferencję zorganizowaną przez Stację Dialog – Biuro Regionalne we Wrocławiu z okazji *XVI Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi* pod nazwą „4,50 zł czy 5000 zł? Ile kosztuje człowiek?”. W konferencji uczestniczyło 100 osób,
- funkcjonariusze garnizonu dolnośląskiego przeprowadzili 147 zajęć edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 5 011 uczniów oraz 172 nauczycieli. Podczas szkoleń funkcjonariusze wykorzystywali materiały edukacyjne dostępne między innymi na stronie Fundacji La Strada,
- na stronach internetowych komend miejskich/powiatowych zamieszczono komunikaty prasowe związane z problematyką handlu ludźmi, w tym na portalu społecznościowym Facebook,
- nawiązano współpracę z lokalnymi gazetami, radiem w celu przekazania informacji na temat współczesnego niewolnictwa,
- zorganizowano 15 spotkań informacyjnych, które odbyły się między innymi w Klubach Seniora, Spółdzielniach Mieszkaniowych, Centrach Aktywizacji Lokalnej, Ośrodkach Pomocy Społecznej, Powiatowych Urzędach Pracy, w których udział wzięło 250 osób.

KSP (miernik: 0 wydarzeń / 0 uczestników wydarzeń)

- z okazji przypadającego w dniu 18 października 2022 r. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na stronach internetowych komend rejonowych/powiatowych oraz Komendy Stołecznej Policji zamieszczone zostały informacje dotyczące przedmiotowego zagadnienia oraz adresy do instytucji pomocowych w przypadku zdarzenia, które może świadczyć o tym, że osoba jest ofiarą handlu ludźmi.

Działania ośrodków szkoleniowych Straży Granicznej w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi obejmowały:

Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie:

- w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w COSSG oraz w Politechnice Koszalińskiej zorganizowano kampanię społeczną „Galeria AntyModernSlavery” oraz przeprowadzono wykład na temat „ Współczesny obraz pracy przymusowej”. W wydarzeniu uczestniczyła Prezes Fundacji La Strada p. Irena Dawid-Olczyk. Wydarzenie skierowane było do funkcjonariuszy Straży Granicznej, funkcjonariuszy Policji oraz do kadry akademickiej i studentów Politechniki Koszalińskiej,

- przedstawiciele COSSG uczestniczyli w obchodach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi organizowanych przez Komendę Miejską Policji w Koszalinie i brali udział w prowadzeniu spotkania edukacyjnego dla młodzieży ze szkół średnich. Poruszano m.in. kwestie związane z poszukiwaniem wiarygodnych pracodawców, źródeł werbunku, form handlu ludźmi oraz organizacji pozarządowych niosących pomoc ofiarom handlu ludźmi,

jednostki organizacyjne Straży Granicznej:

- funkcjonariusze Nadodrzańskiego OSG wspólnie z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim współuczestniczyli w organizacji konferencji z okazji obchodzonego w dniu 18 października 2022 r. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi. W spotkaniu udział wzięły także inne służby mundurowe, samorządowcy i przedstawiciele opieki społecznej. Wydarzenie relacjonowane było przez lokalne media.

Ponadto:

Na terenie **woj. podlaskiego** przeprowadzono we współpracy z powiatowymi urzędami pracy spotkania informacyjno – edukacyjne z młodzieżą nt. zagrożeń związanych z wyjazdem za granicę. Na terenie miasta Suwałki, **na monitorach autobusów miejskich oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach wyświetlano plakaty** dot. tego zjawiska.

18 października 2022 r. **Okręgowa Inspekcja Pracy w Olsztynie** we współpracy z **Wojewódzkim Zespołem ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie** zorganizowała **Ogólnopolską konferencję naukową pn. "Handel ludźmi a legalność zatrudnienia"**. Organizatorami był Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie, Wydział Prawa i Administracji UWM oraz Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a patronatem honorowym wydarzenie objął Artur Chojecki Wojewoda Warmińsko-Mazurski. W wydarzeniu udział wzięło **60 osób**.

Członkowie **Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** uczestniczyli w **nagraniach audycji w: „Radio Gdańsk” i „Telewizji Kablowej Koszalin” pt. „Handel ludźmi to wciąż poważny problem. Świadomość zagrożenia jest jednak cały czas niska”**. Omawiano sprawy dotyczące współczesnych metod werbunku, skali zjawiska handlu ludźmi w Polsce i na świecie oraz inicjatyw podejmowanych przez Pomorski Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi w jego głównych obszarach wykorzystania.

II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce

Odpowiedzialni za realizację: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przy wsparciu Komendy Głównej Policji i Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

Termin: 2022 r.

Mierniki: 3 300 obiektów oferujących noclegi, wśród których upowszechniono ideę Kodeksu Postępowania.

W ramach realizacji powyższego działania, **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** powołała grupę roboczą składającą się z pracowników i kadry menedżerskiej, reprezentującej kilkanaście różnych sieci hotelowych. Celem współpracy było stworzenie procedur ochrony dzieci, które będą wdrażane przez różne obiekty turystyczne oferujące noclegi. W listopadzie 2022 r. **gotowy wzór procedur oraz broszura informacyjna** dotycząca problematyki wykorzystywania seksualnego dzieci w turystyce **zostały rozesłane do ponad 3 300 obiektów** oferujących noclegi w całej Polsce. We współpracy z Izbą Gospodarczą Hotelarstwa Polskiego promowano procedury ochrony dzieci w turystyce w mediach społecznościowych i innych kanałach komunikacyjnych, które docierają do członków zrzeszonych w IGHP. W grudniu 2022 r. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przygotowała propozycje zmian do ustaw mające na celu ochronę dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym w obiektach turystycznych.

II.6 Wzmocnienie współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi oraz popularyzacji zasad postępowania, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia tego zjawiska

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, powiatowe urzędy pracy oraz zainteresowane instytucje.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba targów pracy, z którymi nawiązano współpracę – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę.

Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej nie realizował w sposób bezpośredni zadań ujętych w części II.6. Niemniej jednak, w związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie, realizowano intensywne działania na rzecz uchodźców, których jednym z celów było propagowanie zasad służących legalnemu i bezpiecznemu zatrudnieniu na terenie RP. m.in. poprzez

promowanie specjalnych punktów obsługi dla tych osób. Realizowano także specjalny Program Aktywizacyjny dla Cudzoziemców „Razem Możemy Więcej” na lata 2022-2025. Uchodźcy otrzymali dostęp do serwisów Ministerstwa ułatwiających znalezienie legalnej pracy oraz bezpłatnych materiałów informacyjnych w języku ukraińskim dotyczących form wsparcia, zasad pobytu na terenie Polski oraz przydatnych adresów i danych kontaktowych.

W ramach wzmocnienia współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi oraz popularyzacji zasad postępowania, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia tego zjawiska zrealizowano między innymi następujące działania:

- organizacja w dniu 14 grudnia 2022 r. na **Hali Targów Lublin** targów pracy, pn. **polsko-ukraińskiego spotkania dla pracy**. Wydarzenie zostało zorganizowane pod honorowym patronatem, m.in. **Wojewody Lubelskiego**, przez oddział **UNHCR** w Lublinie, **Miejski Urząd Pracy w Lublinie**, **Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie** oraz **Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie**. W jego przygotowanie aktywnie włączyły się również organizacje pozarządowe, w tym **Stowarzyszenie Homo Faber**, **Centrum Wolontariatu w Lublinie** oraz **Instytut na Rzecz Państwa Prawa**, które wchodzi w skład **Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** w województwie lubelskim,
- organizacja w dniu 28 września 2022 r. na Hali Widowiskowo – Sportowej MOSiR XIII edycji **Targów Pracy i Edukacji**. Organizatorami przedsięwzięcia byli: **Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu**, **Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.**, **Centrum Kształcenia Zawodowego w Tarnobrzegu**, **Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Tarnobrzegu**, **Siarka Tarnobrzeg S.A.**. Honorowy patronat nad Targami sprawowali **Minister Rodziny i Polityki Społecznej**, **Marszałek Województwa Podkarpackiego**, **Prezydent Miasta Tarnobrzega** oraz **Starosta Powiatu Tarnobrzegskiego**. W roku 2022 w Targach wzięło udział **48 wystawców** (pracodawców, agencji zatrudnienia, instytucji szkoleniowych, edukacyjnych i eksperckich, warsztatów terapii zajęciowej), którzy mieli do zaoferowania ponad 600 miejsc pracy, w tym 426 stanowisk na lokalnym rynku pracy. Swoje oferty pracy zaprezentowały firmy m.in. z branży produkcyjnej, handlowej, gastronomicznej, usługowej, edukacyjnej, IT i opiekuńczej,
- w dniach 9–10 czerwca 2022 r. w ramach międzynarodowego wydarzenia *EURESinAction* doradca EURES reprezentował Polskę wraz z doradcą z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu i przedstawicielem Departamentu Rynku Pracy. Podczas *EURESinAction* każdy kraj prezentował filmik ukazujący powrót do pracy w EURES po zakończeniu obostrzeń związanych z pandemią COVID-19. Wydarzenie było pierwszym spotkaniem „na żywo” sieci EURES po pandemii,
- we współpracy z Miejskim Urzędem Pracy w Olsztynie, UPPO, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP oraz Zespołem Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej w Olsztynie zorganizowano **IV Olsztyńskie Targi Pracy** w ramach **Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery 2022**, które odbyły się 21 października. Podczas targów pracy pośrednicy pracy i doradca EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie prezentowali oferty pracy w ramach sieci EURES oraz udzielali informacji nt. bezpiecznego i legalnego podejmowania pracy poza granicami Polski dla ok. **1 000 osób**,
- kadra EURES Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie wzięła udział w targach pracy organizowanych 19 marca 2022 r. „Kierunek Przyszłość w Olsztynie” oraz 31 maja 2022 r. „Targi Pracy i Edukacji w Olsztynie” (organizator KW OHP). Zaproponowano 510 wolnych miejsc pracy w tym 193 miejsca pracy prezentowane były w języku ukraińskim (pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem również obywateli Ukrainy). Liczba uczestników spotkań wyniosła ok. **1 040 osób**.

W realizację zadania polegającego na wzmocnieniu współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi angażowały się również poszczególne **jednostki policji**, m.in.:

- **KWP Gdańsk**
 - 5 maja 2022 r. funkcjonariusze KPP w Kartuzach podczas Targów Pracy, organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach, przeprowadzili działania informacyjne skierowane do osób bezrobotnych - poszukujących pracy,
 - 19 października 2022 r., w ramach współpracy KWP w Gdańsku z Gdańskim Urzędem Pracy, podczas Festiwalu Pracy i Aktywności Seniorów funkcjonariusze Wydziału Prewencji na stoisku profilaktycznym prowadzili między innymi działania edukacyjno-informacyjne nt. handlu ludźmi oraz instytucji, które udzielają wsparcia ofiarom handlu ludźmi.

- **KWP Gorzów Wlkp.**
 - policjanci z województwa lubuskiego wzmocnili współpracę z instytucjami organizującymi targi pracy w 7 przypadkach.
- **KWP Katowice**
 - policjanci województwa śląskiego wzmocnili współpracę z instytucjami organizującymi targi pracy, uczestnicząc w targach pracy w Będzinie, Cieszynie, Częstochowie oraz Jaworznie.
- **KWP Lublin**
 - 9 lipca 2022 r. funkcjonariusze KPP w Kraśniku wzięli udział w Mundurowych Targach Pracy organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - 21 października 2022 r. Funkcjonariusze KMP w Białej Podlaskiej uczestniczyli w XI Targach Pracy i Edukacji w Białej Podlaskiej organizowanych przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, Akademię Białą Nauk Stosowanych i Powiatowy Urząd Pracy,
 - 22 listopada 2022 r. funkcjonariusze KWP w Lublinie dystrybuowali ulotki dot. handlu ludźmi podczas XXII edycji Targów Pracy pod nazwą „Inżynier na rynku pracy” na Politechnice Lubelskiej.
- **KWP Rzeszów**
 - policjanci województwa podkarpackiego nawiązali współpracę z 4. instytucjami organizującymi targi pracy.

Ponadto:

Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu w dniu 24 marca 2022 r. zawarł porozumienie z Dyrektorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, o współpracy na rzecz wsparcia cudzoziemców spoza Unii Europejskiej.

Fundacja Light House nawiązała współpracę z Uniwersytetem Łódzkim organizującym Łódzkie Targi Pracy podczas których wystawiła swoje stoisko.

II.7 Budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową np. poprzez akcję plakatową, spotkania informacyjne

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba akcji/wydarzeń - z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń.

Z uwagi na wybuch konfliktu w Ukrainie oraz związane z tym obciążenie administracyjne, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie realizowało w sposób bezpośredni zadań ujętych w części II.7.

Działania polegające na budowaniu świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową były realizowane na poziomie lokalnym, m.in. w **województwie małopolskim**, gdzie w celu podniesienia świadomości pracowników i pracodawców w zakresie legalności zatrudnienia i przeciwdziałania handlowi ludźmi **nawiązano współpracę z Fundacją Polsko-Ukraińską ZUSTRICZ** w celu dotarcia do grupy pracobiorców będących obywatelami Ukrainy. W ramach współpracy pracownicy sekcji prewencji i promocji OIP w Krakowie wzięli udział w Art Pikniku zorganizowanym przez ww. Fundację. Podczas spotkania omawiano zagadnienia dotyczące przepisów w zakresie legalnego zatrudnienia i obowiązujących przepisów prawa pracy. W spotkaniu wzięło udział około **100 uczestników**. Zorganizowano również Akcję "Moja praca w Polsce" / „Моя робота в Польщі” - realizacja akcji letniej wspólnie z ZUS i Fundacją Polsko-Ukraińską Zustricz. Ponadto, Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie podjął działania mające na celu aktywizację zawodową uchodźców oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom przy ich zatrudnianiu poprzez przeprowadzenie akcji informacyjnej „Moja praca w Polsce” / „Моя робота в Польщі”. Pod firmowym namiotem Państwowej Inspekcji Pracy na pl. Szczepańskim w Krakowie w dniach 18, 26 i 30 sierpnia 2022 r. udzielane były porady prawne po

polsku i ukraińsku, informacje dotyczące handlu ludźmi oraz informacje dotyczące ubezpieczeń społecznych. Z porad skorzystało **30 pracowników, 20 studentów oraz 15 pracodawców**.

Ponadto szereg działań podjęły m.in. niżej wymienione podmioty:

Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie

W ramach współpracy, przy udziale Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie, przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie zorganizowali spotkania szkoleniowe dla pracodawców w zakresie problemów wynikających z zatrudniania cudzoziemców szczególnie w okresie objętym wojną. Wśród pracodawców znajdowali się przedsiębiorcy działający w obszarze rekrutacji i udostępniania pracowników, prowadzący agencje zatrudnienia w zakresie pracy tymczasowej. W trakcie szkoleń przybliżono zagadnienia dotyczące legalnego zatrudniania obywateli polskich i cudzoziemców, a także uczulano uczestników szkoleń na zachowania o charakterze wskazującym na pracę przymusową. Celem szkoleń było ugruntowywanie dobrych praktyk i zachowań zgodnych z przepisami. Ponadto inspektorzy pracy podczas kontroli agencji pracy tymczasowej w ramach porad prawnych udzielają informacji z zakresu regulacji prawnych wynikających z zatrudniania cudzoziemców, w tym także o tematyce zatrudniania cudzoziemców na warunkach nie gorszych niż wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie

8 kwietnia 2022 r. odbyło się webinarium on-line pt. "*Zatrudnianie cudzoziemców na nowych zasadach*". skierowane do pracodawców zatrudniających bądź planujących zatrudnienie pracowników – obywateli Ukrainy. Uczestniczyło **35 przedsiębiorców**, a także przedstawiciele organizacji zrzeszających pracodawców z terenu województwa.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu

W dniach 6-7 maja 2022 r. w Centrum Handlowym Turawa Park **zorganizowano pierwsze Polsko-Ukraińskie Targi Aktywizacji Zawodowej**. Na targach znajdowało się kilkadziesiąt stoisk, m.in. pośredników pracy (agencji zatrudnienia) oraz pracodawców z terenu województwa opolskiego. Swoje stoisko na targach miał także Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu. W ciągu dwóch dni odwiedziło nas ponad 100 obywateli Ukrainy, którzy chcieli uzyskać informacje dotyczące zatrudnienia w Polsce. Inspektorzy pracy udzielali odpowiedzi na zadawane pytania na temat legalności zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu zorganizował przy współpracy z **Zachodnią Izbą Gospodarczą** oraz **Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej** Targi pracy 13-14 czerwca 2022 r., podczas których odbyło się spotkanie w ramach panelu dyskusyjnego z przedstawicielami **Dolnośląskiego Oddziałem Straży Granicznej** w ramach którego poruszane były zagadnienia aktualnych przepisów prawa dotyczących legalizacji zatrudnienia oraz przeciwdziałaniu handlowi ludźmi. Udział w spotkaniu wzięło **20 osób**.

KWP Gdańsk

- o funkcjonariusze KMP/KPP podejmowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy i agencjami pracy, gdzie prowadzili działania informacyjne nt. handlu ludźmi oraz rozpowszechniali ulotki informacyjne. W urzędach pracy na monitorach znajdujących się w punktach dla interesantów wyświetlany był spot profilaktyczny nt. handlu ludźmi.

KWP Gorzów Wlkp.

- o na terenie województwa lubuskiego policjanci przeprowadzili 17 akcji plakatowych, a także 19 razy spotkali się z poborowymi, w których uczestniczyło 570 osób, ponadto dokonali 13 kontroli miejsc przebywania uchodźców z Ukrainy, którym wręczono 942 ulotki informacyjne.

KWP Lublin

- o funkcjonariusze województwa lubelskiego przeprowadzili cykl spotkań informacyjnych dla obywateli Polski jak również Białorusi i Ukrainy, studentów uczelni wyższych oraz dla uczniów szkół ponadpodstawowych wyjeżdżających na wymianę w ramach projektów szkolnych oraz w celach zarobkowych.

KWP Rzeszów

- o przeprowadzono 16 akcji i 10 wydarzeń związanych z budowaniem świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową.

Ponadto, do zadań wymienionych w punkcie II.7 można zaliczyć m.in.:

KPP w Nakle nad Notecią zorganizowała 7 spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców i pracowników firm z terenu powiatu nakielskiego. W spotkaniach udziału wzięło około **700 osób**. W ramach spotkań przekazywano informatory dot. handlu ludźmi oraz placówek pomocowych działających na terenie powiatu nakielskiego.

7 kwietnia 2022 r. z **inicjatywy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku**, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy zorganizowała szkolenie dla członków spółdzielni, w zakresie m.in: legalnego zatrudniania i powierzania pracy cudzoziemcom przy pracach w rolnictwie, z uwzględnieniem licznych zmian przepisów dotyczących pobytu, legalnego zatrudniania i powierzania pracy cudzoziemcom, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy. W szkoleniu, przeprowadzonym przez specjalistów OIP w Białymstoku, wzięło udział **81 członków spółdzielni** – hodowców bydła mlecznego w Piątnicy.

II.8 Opracowanie materiałów informacyjnych oraz realizacja spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu procedur należytej staranności w obszarze praw człowieka w biznesie. Działania uwzględniać będą problematykę zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz obowiązków firm w świetle nowych przepisów dotyczących rozwijania procedur należytej staranności w obszarze środowiska i praw człowieka

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z innymi resortami oraz partnerami zewnętrznymi współpracującymi w ramach Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw i jego grup roboczych.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba przedsiębiorstw uczestniczących w wydarzeniach oraz objętych dystrybucją materiałów informacyjnych – z uwagi na organizację wydarzeń w formule online, trudno jest określić jednoznaczną liczbę uczestników. Liczba wyświetleń podana jest przy opisie wydarzeń i nadal rośnie.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wraz z ekspertami zewnętrznymi i partnerami współpracującymi w ramach **Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw** zorganizowało w 2022 r. dwa wydarzenia online poświęcone tematyce należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej. Podczas tych wydarzeń promowano dwie publikacje OECD dotyczące należytej staranności, które zostały wydane w 2022 r. w polskiej wersji językowej przez polski Krajowy Punkt Kontaktowy OECD, funkcjonujący w MFIPR i upowszechniane są poprzez stronę internetową KPK OECD.

- 19 maja 2022 r. **webinarium online** pn. „*Należyta staranność w odpowiedzialnych łańcuchach dostaw z perspektywy standardów odpowiedzialnego biznesu*”; podczas webinarium polskiego Krajowego Punktu Kontaktowego OECD, z udziałem ekspertki OECD oraz prezeski Polskiego Instytutu Praw Człowieka i Biznesu poruszono m.in. następujące tematy:
 - przybliżono koncepcję należytej staranności ze szczególnym naciskiem na prawa człowieka w biznesie i zapobieganie pracy przymusowej oraz rekomendacje Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka,
 - omówiono koncepcję należytej staranności ujętą w Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz w wytycznych sektorowych OECD,
 - zaprezentowano polską wersję językową Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej, które stanowią źródło przydatnych wskazówek i narzędzi dla przedsiębiorstw, jakie procedury należytej staranności mogą stosować, by m.in. przeciwdziałać naruszaniu praw człowieka w biznesie, w tym pracy przymusowej.Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród przedsiębiorstw oraz przedstawicieli otoczenia biznesu. Odnotowano ponad **400 wyświetleń** na kanale YT MFIPR. Nagarnie z webinarium jest dostępne pod linkiem na YT.
- 22 listopada 2022 r. **webinarium online** pn. „*Należyta staranność w sektorze rolno-spożywczym. Prezentacja polskiej wersji językowej Wytycznych OECD-FAO dotyczących odpowiedzialnych łańcuchów dostaw w sektorze rolno-spożywczym*”; podczas webinarium polskiego Krajowego Punktu Kontaktowego OECD, z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ekspertów OECD, FAO, Polskiego Instytutu Praw Człowieka i Biznesu, a także Polskiej Federacji Producentów Żywności poruszono m.in. następujące tematy:

- przybliżono międzynarodowe standardy w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu dla przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego,
- zaprezentowano polską wersję językową Wytycznych OECD-FAO dotyczących odpowiedzialnych łańcuchów dostaw w sektorze rolno-spożywczym, których rozdziały dotyczą m.in. praw człowieka we wzorcowej polityce przedsiębiorstwa dotyczącej odpowiedzialnych łańcuchów dostaw w sektorze rolno-spożywczym oraz środków ograniczających i zapobiegających ryzyku w obszarze praw człowieka w łańcuchach dostaw sektora rolno-spożywczego. Nagranie z wydarzenia jest dostępne na kanale YT (250 wyświetleń) i FB MFIPR.

Część III

Wsparcie i ochrona ofiar

III.1 Organizacja i monitorowanie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi”

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin 2022 r.

Miernik: 254 beneficjentów KCIK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powierzył realizację zadania publicznego pn. **Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi** organizacjom pozarządowym wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2022 r. zadanie realizowane było przez **La Stradę – Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu** oraz **Stowarzyszenie Po MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej**. Na realizację zadania przeznaczono 1 100 000 zł.

Zadanie to było również uwzględnione w **Programie współpracy Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2020-2022**. Program ten wskazuje bezpośrednio na powierzenie organizacjom pozarządowym realizacji zadania publicznego **Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi**.

Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie do Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA pełnił bieżący nadzór nad prawidłowością realizacji ww. zadania publicznego. **Szczegóły dotyczące tych działań znajdują się w punkcie VI.3.**

Celem zadania jest zabezpieczenie potrzeb ofiar handlu ludźmi – obywateli polskich, obywateli Unii Europejskiej i obywateli państw trzecich bez względu na obywatelstwo, wiek i płeć (ze szczególnym uwzględnieniem cudzoziemców, którzy otrzymali zaświadczenie, o którym mowa w art. 170 ustawy o cudzoziemcach oraz cudzoziemców, którzy przebywają w Polsce na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy o cudzoziemcach lub ubiegają się o wydanie takiego zezwolenia) **oraz pomoc osobom zagrożonym tym procederem**. Zadanie obejmuje następujące części:

- **Cz. A. Prowadzenie całodobowego telefonu zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi oraz prowadzenie telefonicznego poradnictwa prewencyjnego dla przypadków indywidualnych**

Działania: całodobowe telefoniczne wsparcie osób (udzielanie informacji dla ofiar i świadków na temat ich praw i obowiązków; udzielanie informacji na temat dostępnej pomocy; organizacja pomocy); świadczenie poradnictwa prewencyjnego, w szczególności przedwyjazdowego.

- **Cz. B. Zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych, interwencja kryzysowa oraz pomoc w reintegracji**

Działania: ocena potrzeb ofiar handlu ludźmi; zapewnienie ubrań, środków higienicznych, żywienia, podstawowej opieki medycznej; asystowanie ofierze podczas kontaktu z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości; indywidualna praca z ofiarą; wsparcie psychologiczne; pomoc tłumacza; transport ofiary na terenie kraju; pomoc przy legalizacji pobytu; konsultacje prawne; zapewnienie uczestnictwa ofiar

handlu ludźmi w kursach zawodowych i kursach języka polskiego zgodnie ze stwierdzonymi potrzebami; współpraca w kwestii organizacji i udzielania pomocy z właściwymi podmiotami działającymi na terenie kraju i za granicą oraz kompleksowa organizacja bezpiecznego powrotu do kraju pochodzenia jedynie w uzasadnionych przypadkach; w miarę możliwości zapewnienie ciągłości wsparcia, tj. umożliwienie kontaktu za zgodą ofiary z odpowiednią organizacją w kraju pochodzenia; dyspozycyjność przez 24h na dobę.

- **Cz. C. Prowadzenie schroniska lub schronisk oraz organizacja bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia**

Działania: zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania dla ofiar handlu ludźmi bez względu na obywatelstwo, wiek i płeć z możliwością odizolowania ofiary, np. z powodów zdrowotnych, różnicy płci itp.; możliwość zapewnienia noclegu ofierze z małoletnim dzieckiem/dziećmi, wyżywienie, opieka, dyspozycyjność personelu KCIK przez 24h na dobę (w szczególności zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla kobiet, mężczyzn, kobiet z dziećmi, dzieci bez opieki, rodzin).

- **Cz. D. Konsultacje dla instytucji państwowych i samorządowych w zakresie pracy z ofiarami handlu ludźmi, w tym dla instytucji/podmiotów świadczących pomoc ofiarom**

Działania: wystąpienia podczas warsztatów, szkoleń, konferencji i seminariów dla instytucji państwowych i samorządowych oraz organów ścigania; konsultacje i poradnictwo telefoniczne dla takich instytucji odbywa się w ramach części A zadania; opracowanie i druk materiałów informacyjno-promocyjnych o KCIK; dyspozycyjność przez 24h na dobę.

W ramach zadania Fundacja La Strada oraz Stowarzyszenie Po MOC udzieliły wsparcia w następującej formie i wymiarze:

- **254 beneficjentów KCIK:** 99 kobiet, 155 mężczyzn (planowano 190 osób / realizacja 134 %),
- **4 334 konsultacji** (planowano 1 400 konsultacji / realizacja 309 %),
- **zakwaterowanie w specjalistycznych schroniskach 258 osób** (planowano 110 / realizacja 235 %),
- **zakwaterowanie w innych miejscach w szczególnych sytuacjach 124 razy** (planowano 40 razy/ realizacja 318 %),
- **przeprowadzenie 202 interwencji kryzysowej** na rzecz ofiar i potencjalnych ofiar handlu ludźmi (planowano 120 interwencji / realizacja 184 %),
- **pomoc w reintegracji 135 osób** (planowano 60 osób / realizacja 225 %),
- dla osób planujących wyjazd za granicę udzielono **380 porad telefonicznych, korespondencyjnych i bezpośrednich** (planowano 180 porad / realizacja 211%).

Ponadto, KCIK stale ściśle współpracuje z wojewódzkimi zespołami do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi w celu niezwłocznego i adekwatnego udzielenia pomocy pokrzywdzonym i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi na terenie Polski. Podstawą tej pomocy są uprawnienia ofiar handlu ludźmi określone w ustawie o pomocy społecznej oraz obowiązki wojewody w tym zakresie.

Niezależnie od ww. zadania oraz struktur wojewódzkich pomoc ofiarom i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi udzielana jest również przez miejskie ośrodki pomocy społecznej oraz inne organizacje pozarządowe. W 2022 r. Fundacja *Light House* udzieliła schronienia 4 domniemanym ofiarom handlu ludźmi, a 8 domniemanym ofiarom zapewniła pomoc interwencyjną.

III.2 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (*National Referral Mechanism*) dla ofiar handlu ludźmi – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie dokumentu i jego publikacja.

W grudniu 2022 r. zakończyły się prace nad stworzeniem Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (KMR) określającego role, zasady współpracy i procedury postępowania wszystkich interesariuszy zaangażowanych w walkę z handlem ludźmi. Prace legislacyjne oraz upublicznienie KMR przewidziane są na pierwsze półrocze 2023 r.

III.3 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi i jego wdrożenie – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie *Programu*.

Z uwagi na kryzys uchodźczy wywołany inwazją Rosji na Ukrainę, który znacząco zdeterminował kierunki działań podejmowanych przez przedstawicieli administracji publicznej, wznowienie prac nad stworzeniem *Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi* przewidziane jest na rok 2023.

Niemniej jednak w 2022 r. podjęto szereg innych działań ukierunkowanych na ochronę małoletnich przed handlem ludźmi, m.in.:

- nowelizacja ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa nałożyła na ministra właściwego do spraw rodziny oraz powiatowe ośrodki pomocy rodzinie **obowiązek prowadzenia rejestrów małoletnich bez opieki**;

- **opracowanie przez Grupę roboczą ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi „Zaleceń dla osób sprawujących nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego”**;

- **opracowanie** przez Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Strażą Graniczną oraz Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej pierwszej wersji **„Procedury postępowania z małoletnimi cudzoziemcami przy przekraczaniu granicy”**.

III.4 Opracowanie katalogu uprawnień przysługujących ofierze handlu ludźmi i jego tłumaczenie na języki ofiar oraz publikacja – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie katalogu.

Prace nad realizacją tego zadania planowane są na lata 2023-2024.

Część IV

Ściganie przestępstwa handlu ludźmi

IV.1 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej oraz wspólne prowadzenie kontroli

Odpowiedzialni za realizację: Główny Inspektorat Pracy, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba kontroli/liczba zidentyfikowanych ofiar - z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń.

W dniach **3-4 listopada 2022 r. w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu** odbyła się coroczna narada przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy oraz Straży Granicznej dotycząca problematyki legalności zatrudnienia cudzoziemców. Wydarzenie to organizowane naprzemiennie przez każdą z instytucji w ramach *Porozumienia o współpracy łączącego Państwową Inspekcję Pracy oraz Straż Graniczną*, podpisanego przez szefów tych urzędów w 2019 r. w tym roku poświęcone było głównie zagadnieniom związanym z kryzysem migracyjnym spowodowanym wojną w Ukrainie i jej konsekwencjami dla polskich służb granicznych i organów nadzoru nad warunkami pracy. W wydarzeniu jako prelegenci udział wzięli przedstawiciele **Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych**. Dane Państwowej Inspekcji Pracy przekazane w toku narady pokazują, że **kontrole legalności zatrudnienia**

cudzoziemców **realizowane są w ostatnim okresie z dużym nasileniem**, w szczególności w kontekście zmienionych regulacji prawnych dotyczących legalności pobytu i pracy ob. Ukrainy na terytorium RP. W naradzie, udział wzięło łącznie ok. **70 osób**, w tym m.in. **zastępcy Głównego Inspektora Pracy, dyrektor Departamentu Legalności Zatrudnienia** oraz dyrekcja Zarządu do Spraw Cudzoziemców KGSG.

W grudniu 2022 r. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Bydgoszczy **powołano Zespół ds. Analizy Sytuacji Rynku Pracy Cudzoziemców**, w skład którego wchodzi przedstawiciele organów i instytucji z województwa kujawsko - pomorskiego działających na rzecz legalności pobytu i pracy obcokrajowców na terenie Polski. Zadaniem Zespołu jest typowanie określonych podmiotów, branż oraz obszarów, na których zasadne jest prowadzenie wzmożonych kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców, także w kontekście handlu ludźmi i wykorzystywaniem do pracy przymusowej.

Przez cały rok inspektorzy pracy wspólnie z funkcjonariuszami Straży Granicznej prowadzili czynności kontrolne na terenie całej Polski. Poniżej wybrane przykłady:

W czerwcu inspektorzy pracy **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Warszawie** przeprowadzili wspólnie z funkcjonariuszami **Komendy Stołecznej Policji** czynności kontrolne w wytypowanych uprzednio podmiotach gospodarczych. Kontrole były prowadzone w ramach akcji *Labour Exploitation Impact Action Days*, ukierunkowanej na zwalczanie przestępstw handlu ludźmi w postaci pracy przymusowej.

Funkcjonariusze **Komendy Miejskiej Policji we Włocławku** w ramach akcji *Impact Action Day* również w czerwcu skontrolowali 4 miejsca zbiorowego pobytu migrantów, 10 miejsc pracy i 2 agencje pośrednictwa pracy.

Pracownicy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach wspólnie z funkcjonariuszami **Placówki Straży Granicznej w Kielcach** skontrolowali 7 podmiotów, w których poddano badaniu 54 cudzoziemców - obywateli Ukrainy.

W dniach 9 i 24 maja 2022 r. oraz 1 czerwca 2022 r. w siedzibie **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku** odbyły się **spotkania robocze z funkcjonariuszami Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku**, dotyczące wymiany doświadczeń oraz możliwości współpracy pracowników tych służb, planowanych wspólnych działań oraz kontroli zaplanowanych do przeprowadzenia w ramach międzynarodowej operacji koordynowanej przez EUROPOL i Wydział do Walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji.

7 czerwca 2022 r. odbyło się **spotkanie Okręgowego Inspektora Pracy w Białymstoku z Komendantem Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej**, na którym omówiono zagadnienia dotyczące bieżącej współpracy w zakresie prowadzonych działań realizowanych w związku z pobytem oraz zatrudnianiem i wykonywaniem pracy przez cudzoziemców, w kontekście licznych zmian przepisów w tym zakresie, działań wojennych prowadzonych na terenie Ukrainy, a także zmieniającej się sytuacji na granicy polsko-ukraińskiej oraz polsko-białoruskiej związanej z napływem migrantów, w tym m.in. z krajów Bliskiego Wschodu oraz Ukrainy.

IV.2 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2022-2024.

Miernik: 27 spotkań.

Policjanci **Wydziału dw. z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji** uczestniczyli łącznie w **27 spotkaniach** (w tym online) z udziałem oficerów łącznikowych akredytowanych w Polsce oraz polskich oficerów łącznikowych akredytowanych za granicą, w tym: USA (FBI) – 5, Niderlandy – 2, Czechy – 1, Szwajcaria – 1, Niemcy – 3.

Dodatkowo funkcjonariusze odbyli **spotkania** w ramach prowadzonych spraw operacyjnych z **przedstawicielami Frontex'u oraz Ukraińskiej Policji Migracyjnej – 8 spotkań** (w tym online). W październiku 2022 r. **Naczelnik Wydziału dw. z Handlem Ludźmi BK KGP przeprowadziła wykład** stacjonarny dla polskich oficerów łącznikowych dotyczący zwalczania handlu ludźmi przez polskie organy ścigania, jak również sytuacji związanej z nielegalną migracją i kryzysem uchodźczym wywołanym wojną na Ukrainie.

IV.3 Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi oraz jego publikacja – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: doraźna grupa robocza ds. opracowania podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: publikacja podręcznika.

W wyniku prac **grupy roboczej ad hoc ds. opracowania podręcznika dla wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania** powołanej przez **Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji **opracowano i wydano w sierpniu 2022 r. podręcznik pt. „Handel ludźmi – praktyczne aspekty prowadzenia postępowań”**. Publikacja skierowana jest do przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, którzy w ramach swoich codziennych obowiązków prowadzą postępowania związane z handlem ludźmi. Treść podręcznika została opracowana z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia zawodowego pracowników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Krajowej, Straży Granicznej i Policji którzy na co dzień realizują zadania Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Opracowanie dostępne jest w wersji on-line na stronach rządowych instytucji zajmujących się tematyką handlu ludźmi. **300 sztuk egzemplarza okazowego** w wersji papierowej zostało rozprowadzonych w instytucjach autorów podręcznika.

Podręcznik w formie on-line został przekazany Wojewódzkim Zespołom do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu jego dalszej dystrybucji na poziomie lokalnym.

IV.4 Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej oraz ich wdrożenie – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: doraźna grupa robocza do spraw opracowania wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie i wdrożenie wytycznych.

Prace nad opracowaniem wytycznych dla inspektorów pracy wraz towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej zostały zakończone w grudniu 2021 r. Przyjęty przez grupę roboczą dokument w dniu 23 grudnia 2021 r. został przekazany przez Głównego Inspektora Pracy do wszystkich okręgowych inspektoratów pracy celem stosowania w bieżącej działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy.

IV.5 Ewaluacja i ewentualna aktualizacja *Algorytmu postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej*

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: ankieta/liczba zidentyfikowanych ofiar na podstawie Algorytmów.

Z uwagi na obciążenie administracyjne, prace nad aktualizacją algorytmów zostały przesunięte na rok 2023.

IV.6 Analiza danych oraz stworzenie ujednoliconego systemu zbierania danych w zakresie realizowanych postępowań o handel ludźmi oraz wyroków sądowych

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji z udziałem Komendy Głównej Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji, Prokuratury Krajowej, Ministerstwa Sprawiedliwości.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie schematu.

W 2022 r. miały miejsce wstępne konsultacje w zakresie stworzenia ujednoliconego systemu o którym mowa w pkt. IV.6. Obecnie trwają prace nad zidentyfikowaniem rodzaju oraz obszarów w jakich będą gromadzone dane. Ministerstwo Sprawiedliwości oficjalnie poparło ideę ujednoliconego systemu zbierania danych dedykowanych przestępstwu handlu ludźmi w zakresie realizowanych postępowań o handel ludźmi oraz wyroków sądowych. Niemniej jednak resort podkreślił, że powinien on również uwzględniać dane z postępowań przygotowawczych, które zostały zakończone a w przypadku których aktu oskarżenia do sądu nie został skierowany.

Poniżej znajdują się dane statystyczne przekazane przez **Prokuraturę Krajową, Komendę Główną Policji i Komendę Główną Straży Granicznej** w zakresie **liczby zidentyfikowanych w 2022 roku ofiar**.

2022	Prokuratura Krajowa	Policja	Straż Graniczna
Liczba zidentyfikowanych ofiar (dorośli i małoletni)	277	31	110
Liczba zidentyfikowanych małoletnich ofiar	25	3	2
kobiety	Brak danych	19	25
mężczyźni	Brak danych	12	85
forma wykorzystania ofiar:			
w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania	20	12	2
w pracy lub usługach o charakterze przymusowym	225	13	107
innych formach wykorzystania	32	6	1
Kraj pochodzenia ofiar			
Polska	95	11	
Ukraina	17	9	1
Rumunia		1	
Białoruś	1	2	
Gwatemala	35		38
Czechy		1	
Łotwa	1	1	
Słowacja	1	1	

Honduras	1		1
Kongo	3		1
Rosja	1		1
Kamerun	1		1
Meksyk	25		15
Maroko	4		
Wenezuela	37		37
Kolumbia	44	2	15
Wietnam		3	
Peru	8		
Sierra Leone	2		
Gwinea	1		

Z danych przekazanych przez **Prokuraturę Krajową** wynika, że w 2022 r. łącznie **wszczęto 24 postępowania z art. 189a k.k. oraz wydano 17 aktów oskarżenia.**

Część V

Działania szkoleniowe

V.1 Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prokuraturą Krajową i organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2022 r.

Miernik: 87 uczestników warsztatów w Koszalinie.

Od 30 maja do 3 czerwca w **Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie BK KGP** wspólnie z **KGSG, MSWiA oraz La Stradą** przeprowadziła „Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczące współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi”. W warsztatach łącznie udział wzięło **87 osób**.

IOM zorganizował **szkolenia identyfikacji potencjalnych ofiar HL**, wsparcia ofiar oraz współpracy z organami ścigania i organizacjami świadczącymi pomoc ofiarom w ramach których przeszkolono przedstawicieli następujących instytucji:

SG – 403 osoby

WCPR – 24 osoby

Policji – 24 osoby

pracowników punktów recepcyjnych – 20 osoby

NGOs – 40 osoby

władze lokalne (urzędnicy Podkarpackiego UW) – 20 osoby

łącznie – 531 osób.

Ponadto w 2022 r. odbyło się wspólne spotkanie przedstawiciela Departamentu do Spraw Przemoczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej z przedstawicielami Fundacji „Czas Wolności” oraz amerykańskiej fundacji „UNBOUNNOW” podczas której omówiono przyszłe możliwości szkoleniowe dla prokuratorów przez przedstawicieli strony amerykańskiej.

W grudniu przedstawiciel Departamentu do Spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej wygłosił prelekcję podczas zorganizowanej przez Uniwersytet Wrocławski konferencji w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi.

V.2 Warsztaty szkoleniowe dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stożecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2022 r.

Miernik: brak danych.

Podczas odprawy kierownictwa Biura Kryminalnego KGP przeprowadzono wykład dla Naczelników Wydziałów Kryminalnych KWP/KSP w zakresie zwalczania handlu ludźmi, nielegalnej migracji i sytuacji uchodźczej związanej w wojną na Ukrainie.

Ponadto, mając na uwadze realizację projektu pn. „**Integracja dla bezpieczeństwa współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych**”, realizowanego w ramach **Norweskiego Mechanizmu Finansowego**, którego partnerami są Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie, Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim i Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie, **Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu zorganizowała 2 cykle 3-dniowego szkolenia eksperckiego dot. wymiany doświadczeń** w zakresie metod zwalczania przestępczości handlu ludźmi w kontekście migracji, w którym uczestniczyli koordynatorzy pionu prewencji ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego, w tym funkcjonariusze Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego, Kryminalnego oraz policjanci z KWP w Szczecinie, KWP w Gorzowie Wielkopolskim. Ponadto w ramach projektu KW Policji we Wrocławiu zorganizowała 3-dniowe warsztaty dla funkcjonariuszy pionu prewencji, podczas których opracowano scenariusze edukacyjne dla policjantów realizujących zagadnienia w obszarze profilaktyki społecznej, do pracy z uczniami szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz młodzieżą akademicką – w kontekście przeciwdziałania handlowi ludźmi.

V.3 Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z komend miejskich policji/komend rejonowych policji/komend powiatowych policji oraz dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2022 r.

Miernik: KGP: 2 warsztaty /756 uczestników.

Inne jednostki: 329 szkoleń/warsztatów / 8 851 uczestników.

W ramach ogólnopolskiego projektu pn. „**Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego**” realizowanego przez **Biuro Prewencji i Biuro Kryminalne KGP** wspólnie z koordynatorami Komend Wojewódzkich/Stożecznej Policji przeprowadzono cykl **21 edycji 2-dniowych szkoleń dla funkcjonariuszy Policji KMP/KPP/KP**, w których w łącznie wzięło udział 756 funkcjonariuszy/pracowników.

zakres warsztatów:

- proceder handlu ludźmi i mechanizmy, jakim poddana jest ofiara współczesnego niewolnictwa,
- prawa osoby pokrzywdzonej oraz wsparcie ofiar,
- identyfikacja ofiar handlu ludźmi, w tym profilowanie potencjalnych ofiar,
- prowadzenie spotkań ze społeczeństwem przez funkcjonariuszy służby prewencyjnej, na co dzień zajmujących się profilaktyką społeczną bądź wykonujących zadania rozpoznania pod względem osobowym, terenowym, zjawisk i zdarzeń mających wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Inne szkolenia oraz doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy Policji w obszarze handlu ludźmi:

- **KWP Białystok (miernik: 2 szkolenia / 142 uczestników)**

- 24 marca oraz 12 października 2022 r. na terenie działania KPP w Siemiatyczach przeprowadzono szkolenie nt.: „Wybrane problemy dotyczące pobytu cudzoziemców w Polsce, procedury postępowania funkcjonariuszy Policji przy przesłuchaniu osoby zidentyfikowanej, jako ofiara handlu ludźmi”. W szkoleniu uczestniczyło łącznie 96. funkcjonariuszy Policji,
- 28 grudnia 2022 r., na terenie działania KPP w Bielsku Podlaskim przeprowadzono szkolenie pn. „Rozpoznanie, ochrona oraz udzielanie pomocy ofiarom handlu ludźmi”, w którym udział wzięło 46. funkcjonariuszy Policji.
- **KWP Bydgoszcz (miernik: 18 szkoleń / 457 uczestników)**
- **KWP Gdańsk (miernik: 19 szkoleń / 666 uczestników)**
 - 15 czerwca 2022 r., w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego policjantów, przedstawiciel KWP Gdańsk przeprowadził szkolenie online w obszarze zagadnieniowym handel ludźmi. W przedmiotowym szkoleniu udział wzięło 27. funkcjonariuszy, w tym funkcjonariusze realizujący zagadnienie profilaktyki społecznej, 1 funkcjonariusz służby kryminalnej i funkcjonariusze realizujący zagadnienie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich z KMP/KPP województwa pomorskiego,
 - w 2022 r. w KMP/KPP policjanci realizujący zagadnienie profilaktyki społecznej przeprowadzili 18 szkoleń adresowane do 639. policjantów służby prewencyjnej, w tym dzielnicowych nt. handlu ludźmi, algorytmu postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej. Podczas szkoleń przekazywali również informacje dotyczące istniejących w Polsce oraz w województwie pomorskim organizacji pozarządowych (NGO) niosących pomoc ofiarom handlu ludźmi.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 18 szkoleń / 394 uczestników)**
 - KWP w Gorzowie Wlkp. zorganizowała szkolenie dla funkcjonariuszy KMP/KPP ds. lubuskiego, w którym uczestniczyło 46. Policjantów,
 - koordynator ds. handlu ludźmi z KMP w Gorzowie Wlkp. przeprowadził w 6 szkoleń dla 75 osób zajmujących się przedmiotową problematyką.
- **KWP Katowice (miernik: 31 warsztatów / 490 uczestników)**
- **KWP Kielce (miernik: 32 szkolenia / 673 uczestników)**
 - W 2022 r. w każdej jednostce organizacyjnej Policji województwa świętokrzyskiego przeprowadzone zostały szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego dla policjantów o tematyce związanej z problematyką handlu ludźmi. łącznie przeprowadzono 32 szkolenia, w których udział wzięło 673 policjantów.
- **KWP Kraków (miernik: 6 szkoleń / 179 uczestników)**
 - w ramach doskonalenia zawodowego organizowanego dla funkcjonariuszy poszczególnych jednostek organizacyjnych Policji województwa małopolskiego, KPP/KMP zorganizowały 6 szkoleń, w których przeszkolonych zostało 179 osób z zakresu problematyki handlu ludźmi jak również przestępstw i zagrożeń z nim powiązanych, a także praktycznych aspektów zapobiegania zjawisku.
- **KWP Lublin (miernik: 2 szkolenie / 1 391 uczestników)**
 - 27-28 października 2022 r., odbyło się szkolenie specjalistyczne dla 21 funkcjonariuszy służby prewencyjnej zajmujących się koordynacją zapobiegania oraz zwalczania przestępstwa handlu ludźmi,
 - koordynatorzy do walki z handlem ludźmi z KPP/KMP zorganizowali 20 warsztatów szkoleniowych dla 1 391 funkcjonariuszy służby prewencyjnej.
- **KWP Łódź (miernik: 49 szkoleń/ 625 uczestników)**
 - w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego przeprowadzono 49 szkoleń dla 25 funkcjonariuszy z jednostek organizacyjnych Policji podległych KWP w Łodzi.
- **KWP Olsztyn (miernik: 2 szkolenie / 100 uczestników)**
 - w ramach realizowanego projektu „Power On” podczas dwóch szkoleń, przeszkolono 100 funkcjonariuszy służby prewencyjnej i kryminalnej w tematyce rozpoznania zjawiska szeroko rozumianego handlu ludźmi.

- **KWP Opole (miernik: 0 szkoleń / 0 uczestników)**
- **KWP Poznań (miernik: 71 szkoleń / 1 839 uczestników)**
 - koordynator ds. handlu ludźmi z Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu przeprowadził 5 warsztatów szkoleniowych dla policjantów służby prewencyjnej, w których łącznie wzięło udział 29. policjantów Oddziału Prewencji Policji w Poznaniu, natomiast koordynatorzy z komend miejskich/powiatowych Policji województwa wielkopolskiego przeprowadzili łącznie 66 warsztatów szkoleniowych dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej, w których wzięło udział łącznie 1 610 policjantów.
- **KWP zs. w Radomiu (miernik: 0 szkoleń / 0 uczestników)**
- **KWP Rzeszów (miernik: 16 szkoleń / 284 uczestników)**
 - 6 maja 2022 r. w auli KWP w Rzeszowie zorganizowano szkolenie dla koordynatorów prewencyjnych i kryminalnych do walki z handlem ludźmi z KMP/KPP woj. podkarpackiego. Celem przedsięwzięcia było podniesienie umiejętności zawodowych wskazanych funkcjonariuszy poprzez przypomnienie i uzupełnienie posiadanej wiedzy z zakresu problematyki handlu ludźmi, co może być wykorzystywane w realizowanych zadaniach służbowych z tego obszaru. W trakcie szkolenia zostały przedstawione, m.in. tematy dotyczące realizacji kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców w świetle przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz działania podejmowane w zakresie zapobiegania zjawisku handlu ludźmi do pracy przymusowej, mechanizmy psychologiczne charakterystyczne dla osób będących ofiarami zachowań przemocowych, zapobieganie przestępstwom z nienawiści i ich zwalczanie oraz charakterystyka zjawiska handlu ludźmi.
- **KWP Szczecin (miernik: 6 szkoleń / 721 uczestników)**
 - w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Policji w 2022 r. przeprowadzono 6 szkoleń (3 szkolenia organizowane przez Wydział Kryminalny KWP w Szczecinie oraz 3 szkolenia organizowane przez Wydział Prewencji KWP w Szczecinie) z zakresu tematyki handlu ludźmi, w których łącznie wzięło udział 301. policjantów stacjonarnie oraz 420. w formule online. Szkolenia adresowane były do przedstawicieli służby prewencyjnej i kryminalnej wszystkich komend miejskich i powiatowych Policji z województwa zachodniopomorskiego. W szkoleniach wzięli również udział przedstawiciele pionów kryminalnego i prewencyjnego z KWP we Wrocławiu i Gorzowie Wlkp.
- **KWP Wrocław (miernik: 57 szkoleń / 890 uczestników)**
 - funkcjonariusze garnizonu dolnośląskiego przeprowadzili 57 szkoleń dla policjantów służby prewencyjnej, odnoszących się do problematyki handlu ludźmi, w których uczestniczyło 890 policjantów.

Ponadto, przez cały 2022 rok realizowano zarówno na poziomie lokalnym jak i ogólnopolskim projekt „**POWER ON – podniesienie kompetencji Policji w zakresie wsparcia ofiar przestępstw**” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W ramach projektu zrealizowano następujące zadania w projekcie:

- konferencja naukowo – szkoleniowa pn. „Wspieranie ofiar przestępstw”;
- szkolenia eksperckie dla kadry szkoleniowej SP Piła;
- szkolenia dla funkcjonariuszy KWP Gdańska, KWP Szczecin i KWP Olsztyn;
- współudział w szkoleniach dla instytucji wspierających ofiary przestępstw;
- webinar „Rola Policji w zakresie identyfikacji, ochrony i wsparcia ofiar przestępstw” - edycja dla partnerów;
- „Rola Policji w zakresie identyfikacji, ochrony i wsparcia ofiar przestępstw” – edycja ogólnopolska;
- „Zadania i sposoby działania funkcjonariusza Policji w zakresie wsparcia ochrony ofiar przestępstw” – edycja dla partnerów;
- webinar „Zadania i sposoby działania funkcjonariusza Policji w zakresie wsparcia ochrony ofiar przestępstw” – edycja ogólnopolska;
- filmy profilaktyczno – dydaktyczne w obszarze tematycznym projektu i inne materiały profilaktyczne;
- podręcznik pt. „Wspieranie ofiar przestępstw”.

W dniu 28 września 2022 r. policjanci Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu uczestniczyli w dalszej części projektu dotyczącego polityki migracyjnej w Wielkopolsce „**EU-BELONG: Międzykulturowe**

podjęcie do integracji migrantów w regionach Europy”, realizowanego we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu. Celem projektu jest realizacja podstawowego założenia Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2030 r.

W dniach **8-10 listopada 2022 r.** policjanci Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu oraz funkcjonariusze Straży Granicznej Poznań - Ławica wzięli udział w zorganizowanym przez Wydział Kryminalny KWP w Poznaniu seminarium szkoleniowym realizowanym w ramach projektu **NEMESIS** - pod nazwą *„Międzynarodowa współpraca organów ścigania w obszarze zapobiegania oraz ścigania przestępstw handlu ludźmi oraz na tle seksualnym”*.

V.4 Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi

Odpowiedzialna za realizację: Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2022 r.

Miernik: 1 048 przeszkolonych funkcjonariuszy SG.

W 2022 r. szkolenia z zakresu wiedzy podstawowej z obszaru handlu ludźmi realizowane były przez **Ośrodki Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie oraz Kętrzynie**, w ramach szkoleń podstawowych, szkoleń w zakresie szkoły podoficerskiej i chorążych. Dodatkowo organizowane były szkolenia kwalifikowane oraz kursy doskonalące na temat przestępstwa handlu ludźmi.

COOSG w Koszalinie zorganizował również **cykl warsztatów finansowanych z funduszy norweskich (NMF)**, takie jak:

- warsztaty dotyczące *dobrych praktyk w zakresie tworzenia warunków sprzyjających procesowi przesłuchań osób, w szczególności małoletnich będących ofiarami przestępstw, w tym handlu ludźmi (dwie edycje)*,

- warsztaty dotyczące zjawiska pracy przymusowej – innego oblicza pracy przymusowej,

- seminarium na temat *Służby bezpieczeństwa publicznego wobec przestępstwa handlu ludźmi oraz przemocy ze względu na płeć*,

łącznie w 2022 r. w COOSG w 2022 r. przeszkolono 619 funkcjonariuszy SG.

Natomiast w **Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie** w 2022 r. z tematyki handlu ludźmi przeszkolono słuchaczy szkoły podoficerskiej i szkoły chorążych. Ponadto problematyka związana z handlem ludźmi, zwalczaniem tego przestępstwa oraz udzielaniem ochrony i wsparcia dla ujawnionych ofiar handlu ludźmi poruszana była w sposób wzmożony na zajęciach prowadzonych w związku z obchodami w dniu 18 października 2022 r. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi **łącznie w 2022 r. w CSSG przeszkolono 524 słuchaczy.**

Sumarycznie w 2022 r. w Ośrodkach Szkolenia SG przeszkolono ok. 1 048 funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Dodatkowo zajęcia dotyczące zwalczania i ścigania przestępstwa handlu ludźmi, a także identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi prowadzone były we własnym zakresie w poszczególnych jednostkach terenowych Straży Granicznej w ramach cyklicznych szkoleń wewnętrznych (tzw. lokalnych) i prowadzone były przez wyznaczonych funkcjonariuszy, głównie koordynatorów ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Funkcjonariusze podlegali także szkoleniom z tematyki handlu ludźmi, które prowadzone były w 2022 r. w różnych Oddziałach SG przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM).

V.5 Warsztaty szkoleniowe poświęcone kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2022 r.

Miernik: 0

W 2022 r. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury nie organizowała szkoleń ustawicznych, których tematem byłaby problematyka zwalczania handlu ludźmi. Niemniej jednak polscy prokuratorzy i sędziowie wzięli udział w następujących międzynarodowych wydarzeniach szkoleniowych poświęconych problematyce handlu ludźmi.

- **trzy szkolenia** zorganizowane w ramach projektu **WESTEROS II** „Zwalczanie przestępstwa handlu ludźmi poprzez wzmacnianie mechanizmów prewencji, współpracy oraz odzyskiwania mienia” Koordynatorem projektu jest **rumuńska prokuratura DIICOT, a partnerami KSSiP, Policja Federalna Belgii i dwie rumuńskie Agencje zajmujące się odzyskiwaniem mienia (ANABI) oraz zwalczaniem handlu ludźmi (ANITP) (5 osób).**

- szkolenie pt. *„EJTN-CEPOL Training on Trafficking in Human Beings – Sexual Exploitation”* w Budapeszcie (2 osoby)

- szkolenie pt. *„Financial Investigation of Trafficking in Human Beings”* w Salonikach (2 osoby)

- szkolenie pt. *„Trafficking in Human Beings: Countering Impunity”* w Wiedniu (3 osoby)

V.6 Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej, a także w ramach aplikacji uzupełniających

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba przeszkolonych aplikantów – 796.

Dział Dydaktyczny Ośrodka Aplikacji Prokuratorskiej KSSiP w ramach realizowanego w trakcie szkolenia programu **aplikacji prokuratorskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej** nie przewiduje wprost szkolenia wstępnego aplikantów z problematyki zwalczania i przeciwdziałania handlowi ludźmi, niemniej jednak problematyka dotycząca przestępstwa handlu ludźmi poruszana jest w ramach zajęć przewidzianych na następujących zjazdach:

- o na 6 zjeździe XIII rocznika aplikacji prokuratorskiej w ramach tematu Prawa Człowieka w postępowaniu karnym udział wzięło 70 aplikantów;
- o na 17 zjeździe XII rocznika aplikacji prokuratorskiej w ramach tematu Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności udział wzięło 82 aplikantów;
- o na 19 zjeździe XII rocznika aplikacji prokuratorskiej w ramach tematu Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych udział wzięło 82 aplikantów;
- o na 6 zjeździe III rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej w ramach tematu Prawa człowieka w postępowaniu karnym udział wzięło 45 aplikantów;
- o na 17 zjeździe II rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej w ramach tematów: Przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności oraz Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych udział wzięło 53 aplikantów.

W ramach programu **aplikacji sędziowskiej oraz aplikacji uzupełniającej sędziowskiej Dział Dydaktyczny Ośrodka Aplikacji Sędziowskiej KSSiP** przygotował następujące zajęcia:

- o na 6 zjeździe XIII rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się w dniach 27 czerwca – 1 lipca 2022 r., zajęcia typu G – rozwiązywanie kasusów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece; liczba przeszkolonych aplikantów: 181;
- o na 8 zjeździe XIII rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się w dniach 12 – 16 września 2022 r., zajęcia typu G – rozwiązywanie kasusów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności; liczba przeszkolonych aplikantów: 181;

- o na 5 zjeździe III rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się w dniach 12 – 13 listopada 2022 r., zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśw z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece, liczba przeszkolonych aplikantów: 51;
- o na 7 zjeździe III rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się w dniach 10 – 11 grudnia 2022 r., zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśw z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności, liczba przeszkolonych aplikantów: 51.

V.7 Specjalistyczne szkolenia m. in. dla pracowników pomocy społecznej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Termin: 2022 r.

Miernik: MRiPS: 2 edycje szkoleń/ 68 uczestników.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z **MSWiA, Komendą Główną Straży Granicznej, Prokuraturą Okręgową** oraz **organizacjami pozarządowymi** zorganizowało **dwie edycje specjalistycznego szkolenia** dla pracowników pomocy społecznej i kadry ośrodków interwencji kryzysowej w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami. Szkolenia odbyły się w formie on-line, 1 edycja: 29 i 30 czerwca i 1 i 4 lipca 2022 r., 2 edycja: 5-9 grudnia 2022 r. łącznie **przeszkolono 68 osób**.

W dniach 6-9 czerwca 2022 r. odbyło się specjalistyczne szkolenie *on-line* pt. „Wsparcie ofiar handlu ludźmi”, w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami. W każdym ze szkoleniu mogło uczestniczyć max. 2 pracowników systemu pomocy społecznej (OPS/PCPR) danego województwa. Szkolenie zostało poprowadzone przez Panią Irenę Dawid-Olczyk (Prezes Fundacji La Strada) oraz Panią Dominikę Ambroziewicz-Wnuk.

Biuro Współpracy Międzynarodowej Urzędu m.st. Warszawy we współpracy z **ICMPD** przeprowadziło **dwie edycje warsztatów** eksperckich (lipiec i grudzień 2022 r.), w których udział wzięto ogółem **30 specjalistów Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie**. Jednym z tematów poruszanych w obu edycjach warsztatów było zagadnienie **ryzyka handlu ludźmi wśród małoletnich cudzoziemców**.

7 czerwca 2022 r. członkowie **Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** przeprowadzili w siedzibie **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie** w Tczewie szkolenie nt. zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi. Odbiorcami byli przedstawiciele służb społecznych z terenu powiatu tczewskiego. W wydarzeniu uczestniczyło **30 osób**. Ponadto, 5 października 2022 r. członkowie Zespołu poprowadzili blok szkoleniowy w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi podczas konferencji zorganizowanej przez Wydział Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku dla przedstawicieli Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie. W wydarzeniu uczestniczyło **30 osób**.

V.8 Specjalistyczne szkolenia dla pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy), policjantów dzielnicowych oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy m.in. ze Strażą Graniczną, Policją, Państwową Inspekcją Pracy, Urzędem do Spraw Cudzoziemców oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2022 r.

Miernik: brak danych.

Przedstawiciele **Zarządu Operacyjno-Śledczego KGSG** dwukrotnie (29.06.2022 r. i 05.12.2022 r.) prowadzili szkolenia dla pracowników pomocy społecznej, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami.

Biuro Prewencji i Biuro Kryminalne KGP w dn. 26 i 27 maja 2022 r. zorganizowało w Warszawie szkolenie pn. „**Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego**” przeznaczone dla wojewódzkich koordynatorów ds. profilaktyki społecznej w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Zadanie realizowała również m.in. **Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim**, która w ramach projektu pn. „**Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych**”, przeprowadziła serię **7 szkoleń dla 130 policjantów**. Ponadto KWP zorganizowała 1 szkolenie dla funkcjonariuszy KMP/KPP woj. lubuskiego, w którym uczestniczyło **46 policjantów**. Z ramienia KGP odbyły się 2 szkolenia w których udział wzięło 27 funkcjonariuszy Policji lubuskiej, natomiast koordynator ds. handlu ludźmi z ramienia KMP w Gorzowie Wielkopolskim przeprowadził w jednostce 6 szkoleń dla 75 osób zajmujących się przedmiotową problematyką. Projekt finansowany w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021, program pozostaje w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ramach projektu KWP w Gorzowie Wielkopolskim zrealizowała następujące działania:

- Szkolenie w formie on-line pn. „**Doskonalenie kompetencji funkcjonariuszy Policji w obszarze dobrowolnych powrotów i reintegracji ofiar handlu ludźmi**”,
- Szkolenie stacjonarne – 22 czerwca 2022 r., podczas którego m.in. zaprezentowano: możliwe formy wsparcia cudzoziemców w ramach Programu pomocy w dobrowolnym powrocie i reintegracji, przedstawiono wykład na temat skutecznej komunikacji i wsparcia osób w sytuacjach kryzysowych oraz omówiono sposoby weryfikacji autentyczności dokumentów posiadanych przez cudzoziemców na terenie Polski. Do udziału w szkoleniu zaproszeni zostali również przedstawiciele Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, którzy omówili metody identyfikacji ofiar handlu ludźmi.

W szkoleniu wzięło udział 70 osób – policjanci pionu prewencji i kryminalnego KWP/KPP/KMP woj. lubuskiego oraz funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie i Wrocławiu, którzy realizują zadania związane z przeciwdziałaniem i zwalczaniem handlu ludźmi.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę we współpracy z organizacją **UNICEF**, przeprowadziła **17 stacjonarnych** szkoleń dla polskich i ukraińskich pracowników punktów *Blue Dots* dla uchodźców oraz miejsc integracji Spilno Hub w całej Polsce. W ramach szkolenia jeden z modułów dotyczył handlu ludźmi i przemocy na tle płciowym (GBV). W ramach tych działań **przeszkolono ponad 200 osób**.

Dodatkowo dla polskich i ukraińskich pracowników punktów *Blue Dots* i *Spilno Hub*, przeprowadzono szkolenia pogłębione z tematyki handlu ludźmi (**ze szczególnym wskazaniem na problematykę handlu dziećmi**). W 2022 r. odbyły się 3 szkolenia w formie webinarów (90 min), w których uczestniczyły **82 osoby**. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przeprowadziła również **szkolenie wewnętrzne** dla swoich pracowników. Odbyło się w maju 2022 r. i wzięło w nim udział **13 pracowników**.

Szkolenie prowadzone było przez organizację *La Strada*. Szkolenie dotyczyło wprowadzenia do problematyki handlu ludźmi, w tym handlu dziećmi. W ramach działań *FDDS* w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi, pracownicy Fundacji odpowiedzialni za realizację zadań w tym zakresie uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych, w tym organizowanych przez organizację *OSCDE (Training for civil society and frontline responders on addressing human trafficking risks in light of military attack on Ukraine)* oraz *UNICEF* - dla pracowników telefonu zaufania dla dzieci oraz telefonu dla rodziców i profesjonalistów.

V.9 Warsztaty szkoleniowe nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendą Główną Straży Granicznej, Komendą Główną Policji oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2022 r.

Miernik: 7 edycji szkoleń/118 uczestników.

Departament Konsularny Ministerstwa Spraw Zagranicznych we współpracy z **MSWiA z udziałem przedstawicieli BK KGP, ZOŚ KGSG oraz organizacji pozarządowej La Strada** zorganizował **cykliczne szkolenia dla kandydatów na stanowiska konsularne**. Celem szkoleń jest zaznajomienie przyszłej kadry konsularnej z tematyką handlu ludźmi, przekazanie informacji nt. pojawiających się form handlu ludźmi, wskazanie w jaki sposób domniemaną ofiarę tego zjawiska można zidentyfikować oraz w jakim zakresie konsul może jej udzielić pomocy. W 2022 r. **przeprowadzono 6 edycji szkoleń konsularnych dla kandydatów na urzędników konsularnych** zawierających moduł poświęcony przeciwdziałaniu handlowi ludźmi. W ramach tych działań **przeszkolonych zostało 96 osób**. Ponadto zorganizowano **dotatkową edycję szkolenia** przeznaczoną dla **aplikantów dyplomatyczno-konsularnych**, w której **udział wzięły 22 osoby**. Łącznie przeprowadzono **7 edycji szkoleń dla 118 osób**.

V.10 Szkolenia dla pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracujących w ośrodkach dla cudzoziemców na temat identyfikacji ofiar handlu ludźmi, prowadzenia wywiadów oraz przeciwdziałania zjawisku pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Urząd ds. Cudzoziemców we współpracy z organizacjami pozarządowymi

Termin: 2022 r.

Miernik: 1 szkolenie/ 13 uczestników.

12 grudnia 2022 r. **Urząd do Spraw Cudzoziemców** wraz z **Fundacją La Strada** przeprowadził **szkolenie** dla pracowników **Departamentu Postępowań Uchodźczych oraz Departamentu Pomocy Socjalnej** dotyczące identyfikacji ofiar handlu ludźmi oraz pomocy takim osobom. W szkoleniu wzięło udział **13 pracowników** ww. departamentów.

V.11 Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Państwowa Inspekcja Pracy we współpracy z zaproszonymi instytucjami.

Termin: 2022 r.

Miernik: PIP: 1 szkolenie /17 uczestników.

Coroczne **szkolenie** dla pracowników Państwowej Inspekcji Pracy pn. „**Problematyka zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej**” odbyło się w dniach 8-9 listopada w **Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu**. W dwudniowej sesji szkoleniowej obejmującej wykłady i ćwiczenia praktyczne łącznie **udział wzięło 17 pracowników** Państwowej Inspekcji Pracy (głównie inspektorów pracy). Szkolenie zorganizowano we współpracy ze **Strażą Graniczną, Policją i Fundacją La Strada**.

Ponadto, w ramach powyższego zadania okręgowe inspektoraty pracy podejmowały indywidualne działania, m.in.:

Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze zorganizował szkolenie wewnętrzne dla inspektorów pracy i prawników w którym udział wzięło **20 osób**. **Podobnie, Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu** przeprowadził serię 5 szkoleń wewnętrznych w których udział łącznie wzięło **45 osób**. Natomiast **Państwowa Inspekcja Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie** zorganizował:

- konferencję *on-line* „Pomoc uchodźcom z Ukrainy w świetle obowiązujących przepisów w zakresie legalnej pracy, pobytu i obowiązków rejestracyjnych”.

- prelekcje „Obywatele Ukrainy – uchodźcy wojenni, jako potencjalne ofiary handlu ludźmi do pracy przymusowej”. Konferencja organizowana z udziałem przedstawicieli organów współpracujących z Okręgową Inspekcją Pracy, tj. Bieszczadzkiem Oddziałem Straży Granicznej, Podkarpackim Urzędem Wojewódzkim, Powiatowym Urzędem Pracy w Rzeszowie.

- konferencję nt. „Człowiek to nie towar, nie daj się sprzedać – prawne aspekty zagadnienia handlu ludźmi”.

W ww. wydarzeniach brało udział ok. **50 inspektorów pracy i pracowników merytorycznych** Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie.

Część VI

Badania dot. problematyki handlu ludźmi/Ewaluacja działań

VI.1 Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: 1 raport.

W ramach pracy Zespołu ds. Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi działającego w Departamencie Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA został opracowany raport pn. „*Handel Ludźmi w Polsce. Raport 2021*”. Raport prezentuje sytuację w Polsce w roku 2021 - statystyki i trendy, a także zmiany regulacji dotyczących handlu ludźmi, nowe rozwiązania proceduralne i kwestie współpracy międzynarodowej.

Raport dostępny jest w języku polskim i angielskim w wersji *on-line* pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/handel-ludzmi/handel-ludzmi-w-polsce-raport-2021>.

Ponadto, w ramach pracy ww. Zespołu zostało sporządzone sprawozdanie z realizacji Krajowego Planu Działań za rok 2021.

VI.2 Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Komendą Główną Policji, Komendą Główną Straży Granicznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, Prokuraturą Krajową, Głównym Inspektoratem Pracy, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej oraz innymi instytucjami/organizacjami, zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba opracowanych informacji – wkładów do raportów i opracowań.

W ramach Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA we współpracy z podmiotami wchodzącymi w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przygotowano na potrzeby instytucji międzynarodowych następujące raporty i wkłady do raportów:

- dla **Grupy Ekspertów ds. Działań przeciwko Handlowi Ludźmi Rady Europy (GRETA)** przekazano wkład niezbędny do sporządzenia raportu z wdrażania Konwencji Rady Europy przez Polskę (trzeci etap oceny); ponadto, w ramach ww. współpracy, w dn. 7-8 czerwca 2022 r. miała miejsce w Polsce wizyta studyjna z przedstawicielami Grupy Ekspertów Rady Europy (GRETA),

- materiał informacyjny do raportu nt. walki z handlem ludźmi na świecie (raport nt. handlu ludźmi *United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons*) dla **Organizacji Narodów Zjednoczonych** (za pośrednictwem Ambasady USA w Warszawie),

- raport na temat handlu ludźmi w Polsce za lata 2019-2021 dla **Komisji Europejskiej**,

- wkład do rocznego raportu **Europejskiej Sieci Migracyjnej** (*EMN Annual Report on Migration and Asylum*),
- wkłady do kwartalnych biuletynów **Europejskiej Sieci Migracyjnej** (38th EMN Quarterly, 39th EMN Quarterly, 40th EMN Quarterly, 41st EMN Quarterly),
- dane statystyczne za rok 2021 do EUROSTST-u,
- wkład do **raportu Rady Państw Morza Bałtyckiego dot. handlu ludźmi** (*Baltic Sea Round-up Report Identification of best practices*),
- wkład dla **Komisji Europejskiej** do *“Table on the implementation of the recommendations for the Member States of the Common Anti-Trafficking Plan to address the risks of trafficking in human beings and protection potential victims among those fleeing Ukraine”*,
- wkład dla **Komisji Europejskiej** do 4 raportu dot. wdrażania strategii makroregionalnych *„Fourth Report on the implementation of EU macro-regional strategies”*,
- Prokuratura Krajowa przekazała dane na potrzeby Biura ONZ ds. Narkotyków i Przemocności (UNODC).

VI.3 Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie analizy.

Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie do Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA pełnił bieżący nadzór nad prawidłowością realizacji zadania publicznego pn. Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi (KCIK) i prawidłowością wydatkowania środków publicznych, w szczególności w zakresie wywiązywania się Zleceniobiorców z postanowień umowy oraz planowanej kalkulacji kosztów. Wśród działań nadzorczych realizowanych w 2022 r. można wymienić wizytę monitorującą w siedzibie jednego ze Zleceniobiorców, która odbyła się 22 kwietnia 2022 r. oraz prowadzenie korespondencji wyjaśniającej dotyczącej sprawozdania częściowego i końcowego z realizacji zadania. Nadzór był również sprawowany poprzez bieżący kontakt telefoniczny oraz kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Ponadto, w związku z wojną na Ukrainie, MSWiA prowadzi monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi m.in. w ramach gromadzenia cotygodniowych raportów dotyczących ofiar wśród uchodźców z Ukrainy przesyłanych przez Policję i Straż Graniczną.

VI.4 Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: liczba działań (w tym spotkań międzynarodowych).

Na bieżąco realizowano współpracę z Ambasadą USA w Warszawie w zakresie **przygotowania informacji do raportu 2022 Trafficking in Persons Departamentu Stanu USA** sporządzanego na podstawie ustawy przyjętej przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 2000 roku *„Trafficking Victims Protection Act of 2000”*. Spotkania z przedstawicielami Ambasady odbyli m.in. reprezentanci MSWiA (1 spotkanie), Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Krajowej, Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Straży Granicznej, Państwowej Inspekcji Pracy, Fundacji La Strada.

W ramach współpracy międzynarodowej 5 osób (dwóch przedstawicieli MSWiA, po jednym przedstawicielu MS, Policji i Straży Granicznej) wzięli udział w 10-dniowej wizycie studyjnej w Stanach Zjednoczonych, zorganizowanej w ramach Programu OPEN WORLD prowadzonego przez Biuro Kongresu ds. Międzynarodowego Przywództwa.

Kontynuowano również współpracę z **Ambasadą Brytyjską w Warszawie w ramach Panelu Doradczego ds. walki z handlem ludźmi** (1 spotkanie).

Ponadto w ramach współpracy międzynarodowej MSWiA brało udział w pracach **Grupy Zadaniowej do walki z Handlem Ludźmi w Radzie Państw Morza Bałtyckiego** (m.in. poprzez uczestnictwo w 3 spotkaniach Grupy, przekazanie do zespołów wojewódzkich spotu kampanii **Before you go**).

Inne działania międzynarodowe:

9 maja w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości odbyło się spotkanie z Panią Pramilią Patten, Specjalną Przedstawicielką Sekretarza Generalnego ONZ ds. przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych oraz jej zespołem eksperckim. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich, Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego, Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka, Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich, Departamentu Funduszu Sprawiedliwości. Prokuratura Krajowa była reprezentowana przez prokuratorów z Biura Współpracy międzynarodowej oraz Departamentu ds. Przystępności Zorganizowanej i Korupcji.

20 października 2022 r. odbyło się w spotkanie przedstawiciela do Spraw Przystępności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej z przedstawicielami strony amerykańskiej w przedmiocie związanym z przeciwdziałaniem handlowi ludźmi w Polsce, w tym między innymi na temat działań podejmowanych przez polską prokuraturę w zakresie walki z tym przestępstwem. W spotkaniu ze strony amerykańskiej wzięli udział: Kari Johnstone, dyrektor Biura do spraw Monitorowania i Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie Stanu; Cristina Narvaez, Biuro ds. Monitorowania i Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie Stanu; Emily Martinez Roca, sekretarz ds. praw człowieka, Ambasada USA w Warszawie; Katarzyna Dragan – asystent sekretarza ds. praw człowieka, Ambasada USA w Warszawie.

Przedstawiciel Departamentu do Spraw Przystępności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej wziął udział w spotkaniu z ekspertami w ramach ELECT WP3 Operational Exchange Visit to Poland – 29-30 listopada 2022 r.

12 marca 2022 r. we współpracy z UN Global Compact Network Poland, ówczesna Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich Pani dr Hanna Machińska przeprowadziła szkolenie dotyczące zagadnienia handlu ludźmi.

Fundacja La Strada zorganizowała **wizyty studyjne** dla przedstawicieli organizacji pozarządowych.

VI.5 Uwzględnienie problematyki zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi w działaniach na rzecz budowania zdolności do zarządzania tymi zjawiskami w partnerskich państwach trzecich zgodnie z podjętymi przez Polskę zobowiązaniami (Procesy Praski, Budapeszteński, Rabacki, Chartumski, Partnerstwa na rzecz mobilności itp.)

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2022 r.

Miernik: udział w 1 konferencji/3 uczestników.

W dniach 20-21 października 2022 r. w Budapeszcie odbyła się konferencja pn. „**Joint conference on Trafficking in Persons**” zorganizowana w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Węgier wspólnie przez Proces Budapeszteński i Europejską Sieć Migracyjną (ESM). W konferencji udział wzięli przedstawiciele Zespołu do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania handlowi Ludźmi MSWiA.

VI.6 Analiza problematyki właściwej oceny prawno-karnej przestępstw zmuszania do prostytucji osób małoletnich, nakłaniania ich do prostytucji, czerpania korzyści z uprawiania prostytucji przez osoby małoletnie jak również wykorzystywania w żebractwie osób małoletnich w odniesieniu do handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Prokuraturą Krajową, Komendą Główną Policji oraz Komendą Główną Straży Granicznej.

Termin: 2022–2024.

Miernik: opracowana analizy.

Część VII

Zmiany legislacyjne

VII.1 **Zakończenie prac analitycznych nad potrzebą wprowadzenia do Kodeksu karnego definicji pracy przymusowej lub odrębnego przestępstwa doprowadzenia do wykonywania takiej pracy, a w razie potwierdzenia takiej potrzeby – kontynuacja prac nad projektem przepisów nowelizujących Kodeks karny w zakresie tego zjawiska**

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Termin: 2022-2024.

Miernik: opracowanie analizy.

Zagadnieniem zajmowała się funkcjonująca w ramach Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw Grupa robocza ds. relacji z osobami świadczącymi pracę. Grupa zakończyła swoją pracę w 2022 r. Obecnie zagadnienie dot. potrzeby wprowadzenia do Kodeksu karnego stosownych definicji pozostaje w kompetencji Ministerstwa Sprawiedliwości, które nadal prowadzi w tym zakresie analizę.

VII.2 **Analiza potrzeby stworzenia ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi**

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z członkami Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Termin: 2022 r.

Miernik: opracowanie analizy.

Na V posiedzeniu Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, które odbyło się 17 października 2022 r., oficjalnie poinformowano członków Zespołu o planach MSWiA na rok 2023 dotyczących dokonania analizy celowości rozpoczęcia prac nad ustawą o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi, m.in. poprzez zlecenie tego zadania podmiotowi zewnętrznemu.

FINANSOWANIE

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji na realizację zadań przewidzianych w Krajowym Planie Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na rok 2022 wydatkowało środki finansowe w wysokości **1 235 000 zł**, w tym **1 100 000 zł** na kontynuację realizacji zadania pn. *Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi* (pkt III.4 ust Planu) oraz **135 000 zł** na inne bieżące działania wynikające z KPD.

Ponadto Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przeznaczyło w budżecie na 2022 r. środki w wysokości 80 tys. zł na szkolenia personelu pomocy społecznej, z zakresu postępowania z ofiarą/świadkiem handlu ludźmi.

Kwestie dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi zostały również uwzględnione – jako jedne z przykładowych – w katalogu działań objętych wsparciem w ramach otwartych naborów w dwóch obszarach: **PA20 Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości oraz PA18 Azyl i migracja dla Programu Sprawy wewnętrzne Norweskiego Mechanizmu Finansowego** na lata 2014-2021, którego Operatorem jest MSWiA. Projekty będą mogły być realizowane do 30 kwietnia 2024 r.

W ramach obszaru PA18 „Azyl i migracja” w 2022 realizowanych było 5 projektów, spośród których wszystkie zawierają elementy dotyczące przedmiotowej tematyki:

Beneficjent	Tytuł	Wartość całkowita w EUR
KGSG	Wzmocnienie kompetencji i kwalifikacji służb publicznych w obszarze migracji i azylu ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania nielegalnej migracji	604 000
ICMPD	Kompleksowe wsparcie osób o specjalnych potrzebach w polskim systemie zarządzania migracją (KOMPLEKS)	742 730
Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Bezpieczny dom	555 485
KWP Szczecin	Integracja dla bezpieczeństwa - współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych	791 000
IOM	Zwiększanie efektywności działań w dziedzinie dobrowolnych powrotów	691 000

W ramach obszaru programowego „Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości” (PA20) w 2022 r. została zawarta ostatnia umowa dot. projektu wyłonionego do dofinansowania w ramach naboru rozstrzygniętego w 2020 r. Cztery projekty w ramach tego obszaru zawierają elementy dotyczące tematyki zwalczania handlu ludźmi.

W ramach **Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014-2020**, w wyniku otwartego naboru wniosków nr 7/2020/FBW w zakresie Celu szczegółowego 5: Zapobieganie i zwalczanie przestępczości, Celu krajowego 4: Przestępczość – wspieranie ofiar, 3 projekty z 6 zatwierdzonych do dofinansowania w bezpośredni sposób dotyczą/dotyczyły wspierania ofiar handlu ludźmi:

1. Projekt Fundacji „Ubi societas, ibi ius” nr PL/2020/PR/0106 pn. „Kampania edukacyjno-informacyjna „Ubi crimen, ibi victima”, kwota z FBW: 1 303 937,10 PLN (75% całkowitej kwoty projektu), ramy czasowe realizacji: 01.07.2021 – 31.12.2022; Umowa Finansowa nr 106/PL/2021/FBW podpisana dnia 31.08.2021 r.;
2. Projekt Stowarzyszenia Wspólnota Polska nr PL/2020/PR/0108 pn. „Stworzenie bezpiecznego miejsca azylu dla ofiar handlu ludźmi wraz z prowadzeniem akcji edukacyjnych”, kwota z FBW: 3 859 794,00 PLN (75% całkowitej kwoty projektu), ramy czasowe realizacji: 01.07.2021 – 31.12.2022; Umowa Finansowa nr 108/PL/2021/FBW podpisana dnia 14.10.2021 r., w dniu 17 sierpnia 2022 r. podpisano Aneks nr 1 do ww. Umowy.
3. Projekt KGP nr PL/2020/PR/0109 pn. „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego”, kwota z FBW: 1 173 778,44 PLN (75% całkowitej kwoty projektu), ramy czasowe realizacji: 01.09.2021 – 31.03.2023; Porozumienie Finansowe nr 109/PL/2021/FBW podpisane dnia 5.10.2021 r.

Wszystkie powyższe projekty w 2022 r. były na etapie realizacji.